

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *O. af Christoffersson*
 Härad: *Skjotts* Adress: *Långåkra, Åstads*
 Socken: *Fem Åstads, m. fl.* Berättat av:
 Uppteckningsår: *avskr. ¹⁹⁴² - 1943.* Född år *1869* i *Fem Åstads.*

Svartkonst anteckningar: medel mot sjuk-
domar m. m., magi s. 1-107, 109-110.
Tårstenar ö. offerstenar. s. 107-108.
Hafsra. s. 111-113.
De gamlas påhvesätt. s. 114-116.

avskrift tilländ O. G.-n } 30/3 - 43.

O. G.-n

original et
hav 72 sid.
i. olika format,
en del blad
skrivna med
blyerts. Finns i
"folioarkivet".

ACC. N:R M. 8977: /

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Att stilla olika slags blödningar.

Sker genom att bära på sig hälst på bröstet, en rot bit utav gula Svärds-liljan (Iris Pseudo - Acorus) undgår man aldeles säkert att bli besvärad utav näsblod.

Tag en träkil med vilken man sammanfästar stegen i stegenstegen (trinen) och låt näs=sårblodet rinna på den varefter den strax tigande inslagas i stegetrinet så upphör blödningen sålänga kilen sittar i stegetrinet.

Det hjälpar även att låta blodet droppa på omnända tandvärksvitriolpulver eller och på ett glödande träkol der det fördunstar.

Eller och kan du taga en spindel i din näsduk och låta blodet droppa på den eller en förbispringande spinden så stannar det strax.

Kan och låta blodet droppa på ett stycke bernsten som hållas varmt i handen. Eller ombinda lillfingret på den mot satta handen hårdt med en ylletråd. Eller om högra näsborren blöder, så böj dens lillfinger hårdet mot venstra handens flat-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:2.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-sida På motsattvis förfares om vänstra näsborren blöder.

Mot hicka.

Tag drickakruset och drick och tänk på en person som du tror talar om dig så försvinnar hickan om du tänkt rätt.

Eller lägg den gaffel varmed du ätet framför dig på en stol så att dess klor äro vända mot dig när du sätter dig så försvinnar hickan.

Medel mot herfallen driffvel (Stämbandet).

Hjessan beströss med pulverniserat bernsten; vilket sedan varsamt återupptages med s.k. surdeg. Härefter lägger man allt i en linnelapp och bindes så denna på patientens hjessa vilket då snart uppdragar driffvel igen.

Man kan också klyva ett hårdkockt ägg och beströ dess sidor medan ägget är varmt med bernstenspulver och pålägga dem ty de göra då samma nytta.

Mot döfstumhet.

S.n.s.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977:3.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Botas om man låter den stumma inandas röken af förbränning av gamla lärskor, strumpor hatter eller ylleunderkläder.

Mot förlorad hörsell.

Man skaffar sig gallan utav en laxöring (forell), en ål, en hare och en korp. Alla gallorna läggas uti en koppar kastrull och deröver slås för tre mark bränvin varefter grytlocket tillkittas med tuggad grof rågbröd. Härefter sättas kastullen över träeld der den skall qvarstå och koka så länge som en person kan tillryggalägga 50 steg fram och åt. Nu aftagas kastullen och får afkylas till blodets vermegrad varefter derav indrypa med en hönsfjeder tre droppar i det dåliga örat. Detta upprepa tre dagar i rad även om hörseln innan dess återkommet. Den sjuka får ej gå ute under bar himmel under tiden utan hälst ligga till sängs.

Det gör även god nytta att tigande vände ut och in på sina strumpor och binda dem om halsen för natten.

Genom att i Maj månad borra ett hål i en ask; och insätta

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:4

Landskap: Måne Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Bohus Adress: Stestad
Socken: Stestad upp Berättat av: _____
Uppteckningsår: avskr. 1912 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

i hålet ett glaströr som ej går längre in än i själfva barken så att vår safven kan afrinna vilken under en vickas tid från torsdag till torsdag uppsamlas i en lerkruka. Denna "safve" upphettas sedan och under tiden håler den sjuka örat över den uppstigande ångan. Morgon och afton tvättas örat i rinnande vatten.

Askträd
jag har här
i marginal-
en anteck-
nad då träd
och växter
omtalas.

Då indrypt i örat från en qvinna som ämmat nio vicker men ej över 12 hjälpar över eller i brist härav en spädgosses urin.

Mot Svindell.

Är det bra att bära en bergkristall, om halsen eller och att hjernan av en ekorre eller katt.

Mot vanmakt och dåningar.

Gnidar man hjertefingarn (ringfingern) med öronguldringar.

Maran.

Är man fredad för om man lägar ett utbredd vitt getskinn över sängen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977:5.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Mot sömnlöshetssjuka.

Om man hållar den varme askan av förbränt hår och naglar av den sjuka under hans näsa så hjälpar detta. Sammaledes om den sjuka bär ett flädermushjärta i en sölvdosa på sig.

Det är också godt att frottera den sjuka med en borste hälet under fötterna.

Att vakna på bestämt klockslag.

Gör man om man lägger i ett stycke fint tyg så många lagerbärsblad, som motsvarar timtalet, under sitt hufvudgärd. Bättre värkan gör lagerbärsbladen om påsen bindes fast på den vänstra sidan av hjässhvirfvelen.

Att kasta sömn på någon vid bordet.

Kan man om man gifver honom vin blandat med hargalla. Så snart man efteråt fuktar den sovandes mun med ättika vaknar han strax åter.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977:6.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Mot starka nysningar.

Kan man tvätta händerna med varmt vatten eller och gnida dem med fingrarna eller också kitla den nysande inne i flata handen eller fotsulan så afledes retningen från näsan.

Mot fula drömmar.

Befrias man genom att upphänga över sin säng "portlack" (Portulaka Oleraca) .

Sovar man deremot på vita fårskinn så får en ljufva drömmar.

Att åter minnas sina drömmar gör man genom att rifva sig i bakhufvudet.

Medel att ej bliva drucken eller göra en drucken.

Sker genom att dricka en rå hönsäggsgula så blir du stracks nyckter. Samma värkan gör en krans utav murgröna bunden om hufvudet eller en guldsignetring med en sten utav amethist.

Blander man flädervatten (utdraget utav hyllebark) eller

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977: 7.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

rovefrösvatten i bränvinet bli de druckna utav detsamma genast.

Genom att uppkoka vinet med en deri liggande vigselguld-
ring blir det ej rusgifvande.

Genom att gifva en drinkare brännvin vari en ål dött får
han allt sedan i sin lifstid avsky för spritdrycker.

Att bortaga lyde.

När män^{en} är under (i nedan) tages en lefvande ål på vilken
man afskär hufvudet varmed man stryker födelse eller eldmärket
så det över allt blir blodigt som sedan får påtorka. Detta upp-
repas under tre på varandra märkningar. Sedan tagas alla tre
ålhufvuden å vilka ej vare sig sol, måne eller brinnande ljus
fått lysa och begravar dem under en takränna eller under en
rännsten. Allt eftersom ålhufvuden rutna försvinnar eldsvådes-
märket.

Det försvinnar även genom att smörja det samma med efter-
börden utav en förstföderska.

Samma nytta gör det att hålla en döds (motsatt köns)hand
på lydet tills det blir kallt och undertiden (av modern, ty det

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977:8

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

skall vara moren som kan göra av med lydet) ber en bön till den sjuka att taga lydet med sig i graven.

Man kan också fördriva gamla hårbevuxna lyten genom att lägga ett lod rått kött i armhålan (vänstra) på en nyligen död (av motsatt kön) der det får ligga ett dyng varefter det pålägges födslomärket under tre timmar och sedan nergräves så försvinna födelsemärket. Obs. det skall vara strax efter döden annar kan det bli blodförgiftat.

Föröka sin styrka.

Skjer genom att taga ett glas rödt vin då och då som man derförut haft buteljen ett år nergräfd i en myrstack.

Att bli stark som en häst.

Att överflytta en häststyrka på en människa sker genom att under nymåne plantera en spåmanstistel (Carolina vulgaris) (= karlinrot) uti en jord, som er blandad med säd av en hinst. Vid nästa nymånes ingång utagas nämde växt varaf ätes något utaf roten rästen här man på sig. Sedan skall man vara i hästens närhet och sova i dess stall så får du snart en jämlik styrka.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:9

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Starka armar och ben.

Erhålles genom att en tid framåt gnida dem med saften utav gråbon (*Artemisia vulgare*) (= gråbynke; binka, bulis, *(malörtsläkter)* bunrot).

Trötthet i fötterna.

Försvinnar genom att sönderstöta Stor-grod-blad (*Plantago major*) (läkeblad; = läkebläcker) och smörja fötterna med den utpräссade saften.

Eller om man i skorna lägger blad och stjelkar af gråbon (*Artemisia vulgare*) och jernörten (*verbena officinalis*) tagna åtta dagar före eller åtta dagar efter Bartholomeidagen. Al och aspblad hava samma egenskap.

Att undvika törst.

Sker genom att föst lägga en bergkristall i vatten och sedan taga den i munnen vid behof.

Mot tungbröstheth hjälpar harlunga.

Kramphosta botas lätt genom att upprepade gånger kyssa ett vackert fruntimmer.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:10.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kickhosta botas.

Genom att taga en sten som blivit funnen i en badsump men ej för liten och hängas om barnets hals i ett flätad hossebånd.

Mot kolik och magref.

Man hänger över den sjukas säng ett människoben så stillas plågarne. Eller också låter man en person utav mosatt kön lägga sin hand å den sjukas mage.

Emot förstoppning.

Skala ett äpple och avskrapa en bit vid fröbölman (der blomman suttet) och gif den sjuke att äta så bliver han snart kry igen. Eller tag ett rövben och instoppa något av den sjuk-
es extrammter deri. Håll sedan rövbenet i varmt vatten tills det blir uppvärmd så erhållar den sjuka lindring i sina plågor.

Mot mask.

Gif under nedannet den sjuka en smörgås med tumslånga påströdda trådändar. Eller låt sila mjölkvassla efter ost genom en linneklut vilken efteråt bindas om livet; Eller intag

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977: //

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

förbrända rengmaskar i mjölk. Äfven torkade och förbrända spolmaskar hjälpa.

Medel mot för mycket pinkande.

Bot erhålles genom att äta en råfisk som utagets ur en levande gädda vilket är ett säkert medel.

Medel mot svårighet att hålla urinen.

Slagta en orze och bereda korf utav han stenar (tistilar) (även genom att gilla en orze) Denna korf stekas och gifvas den sjuka utan att han har vetskap derom.

Hemorroider och gyllenåder.

botas genom att koka ett gåsägg i vatten som stillatigandes hemtats från brunnen och tigandes ätta detsamma. Eller genom att sätta bara sätet på ett uppvärmt ekbräde vilket blivet tjockt besmord med får eller bokmärg.

Eller och genom att mellan skuldrorna hänga roten utav Kalawifwen (fettknoppen i käringkål; Sedum Teledhium) som har lika många knölar som dina gyllenåders knölar. Så snart

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:12.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

roten blir torr, blir du frisk.

Att återställa förlorad manbarhet.

Den återvänder genom att pinka genom vigsellringen eller en av gröna björkriskvistar gjort krans. Eller köp en gädda, men pruta ej på betalningen; bär den till en å och pinka i gapet på den och låt urinen löpa ner i strupen varefter den kastas i ån.

Eller tag ett nyvärpt varmt ägg lägg det i en malmgryta och kasta din urin derpå hvarefter det kokas så länge tills hälften utav urinen bortdunstat vareter återstoden slås uti rinnande vatten men med strömmen och ej mot; gör sedan en öppning i ägget och lägg det uti en myrstack som bebos av röda myror och så snart de ätet upp ägget är du frisk.

Eller tag af den som är oförmögen att göra sin äktenskapspligt, hår från alla kroppens delar och afklipp äfven naglarna på händer och fötter lägg detta allt uti en linnelapp och bora ett hål i en gammal växande hyll vari instoppas linnekluten samt derefter tillplugga hålet med en hagtornsplugg. Detta

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:13.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

skall göras tre dagar före nymånens ingång.

Eller rök könsdelarne med en död kvinnas tand eller bär städse en sådan på dig. Eller drick en kopp varm kvinnomjolk så vinnas samma ändamål.

Eller samla i mars och april månader fettknoppar (Sedum Teledhium) och tag de tvänne på roten sittande småknölarne (helst de på vänstra sidan) och skär dem uti 5 = 6 stycken lägg dem uti en flaska med malagavin. Sätt sedan flaskan ned uti varm hästgödsel och låt den stå der i 2 eller 3 månader tag så åter upp vinet och drick deraf morgon och afton allt efter behag så återfår du snart dina krafter.

Om kvinnan månadsreglering.

vilken beror på månens gång och deraf sitt namn De första 10 åren inträffar med nymåne; de följande med nedan och mot slutet utav de följande upphör den vanligen. Om nu kvinna förlorar den i otid fåss de åter genom att smörja könsdelarna med bocktalj.

Eller och bränner man ett stycke utav en manskjortajere

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:14.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och tillägger blodrot (Tormentills Erecta) och saft av fettknopp; sammanrör alltsamman och intagar det i hvit linolja.

Emot förstark; upptag blodet på en linneduk och lägg duken öfver natten på magen ända från nafvelen till kveden.

Eller bär en äkta korvall eller japissten om halsen; eller kasta en med rennigsblod fuktad linnelapp på bränsle eld.

Att bevara din oskuld kan du säkert genom att jemt bära på dig en topas eller japissten om halsen.

Att kunna utröna om en kvinna är mö.

Sker lätt genom att i hennes drickeskärl hålla litet hargalla; ty är hon då ej oskyldig så kan hon ej hålla urinen, utan måste genast ut och låta densamma.

Det samma händer en flicka om man låter henne lukta på pulver af förbränd murgröna, eller också pulveriserad fettknopp.

Likaledes kan man upptäcka om en flicka är jungfru, om man ställer så om att hon måste kasta sin urin på blindnässlor ty är hon ej mö vissna de strax.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977:15

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Att göra sig älskad utav kvinnor.

Kan man genom att ständigt bära på sig en bit av ringblomman (Solvickor, Calendula officinalis) inlagd uti ett stycke violett siden då man alltid blir omtryckt av fruntimmer.

Att förekomma att en hund blir galen lyckas genom att låta honom en gång förtära litet kvinnomjolk.

Att bota antipati för kattor, bind några katthår på bara armen och låt dem ligga der en tid. Att en katt ej må snatta vinnes genom att afklippa morrhåren men under tiden tar den ej heller möss.

Att erhålla vita påfåglar får man om man hänger ett stycke vitt tyg öfver honom medan han rufvor ut äggen.

Att erhålla trollhöns.

Stryk äggen från den spetsiga ändan till den trubbiga så er-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:16.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-hållas förtrollade höns. Obs. De ägg som läggas vid tilltagande måne, blifva först utkläckta.

Att utkläcka höns som årligen få ny färg på fjädrarne. Låt utkläcka ägg, som äro värpta skärtorsdagen, så erhållas deraf höns, som årligen förändra fjädrarnas färg.

Att inköpta höns ej bortgå. Tvätta deras fötter i rent vatten och låt dem dricka af det samma. Detta bör repeteras flera dagar, hvarunder hönsen böra hållas innestängda; eller gif dem brödbitar att äta, som man förut hållet i munnen.

Att fasthålla en tupp vid bordet. Nedtryck tuppen med vänstra handen mot bordet och drag med den högra ett strek med en kritbit från tuppens nacke öfver hufvudet, kammen och näbben ett gott stycke ut åt bordet, så blir tuppen stilla liggande på bordet, endast man försiktigt löfter handen från honom.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977:17

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Att laga så att dufvor ej bortflyga eller blifva tagna af höken.

Utryck tvenne pennfjerdrar ur dufvans högra vinge innan hon insläppes i dufslaget, och sätt pennor i någon springa af detsamma; lägg äfven roten af en Spåmanstistel uti dufvornas drickkärl. Äfven är bra att inlägga i dufslaget stora grofblad (Lakkebläke; Plantago major.)

Att på en gång förjaga alla råttor af ditt hus.

Samla i början af sommaren Hund=tungeörten (munklöss); sönderkrossa stjelkarne öfverallt, der råttorna pläga visa sig, så nödgas de inom dagens utgång lemna huset, ty de hafva den största afsky för denna växt. Finnes råtter på skepp, vilje de heldra dö i vattnet än vistas i granskapet af denna ört. Men det är en pligt att underätta närmaste grannar, ty vanligen taga de sin tillflykt dit.

Att fördrifva ormar från gårdstomten.

Skaffa dig en röd tupp, så vinnar du din önskan.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977:18.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Att göra en polerad korall ännu vackrare vinnes, om en kraftfull mansperson bär korallen på sig någon tid. Bernstein blir fullt klar om den en tid nergräfvets i jorden. Glansen åt en gammal urkedja återkommar om den kokes uti en ung gosses urin, vari salmiak upplösts.

Att få en blank guldring, som hänger på en tråd att svänga rundt omkring.

Häng ringen på en tråd öfver ett bord, hvarpå en duk ligger, så hänger han alldeles orörlig; men lägges ett guldmynt under duken så börjar ringen att svänga rundt omkring.

Att utan klocka bestämma tiden.

Man hållar en guldring, fästad på en tråd, uti öppningen af ett vanligt dricksglas, så att armen, dermed tråden hålles, stödjdes mot bordet; efter en liten stund börjar ringen svänga af och an och angifver tiden genom bestämda slag mot glasets kantar, derefter blir den åter stilla; detta har man kallat fiderisk pendel.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:19.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Att använda en guldring till väckare.

Upphäng ringen på en tråd och låt den hänga i öppningen af ett drickeglas, samt ställ detta vid din hufvudgärd, så väckes du, genom ringens klingande mot glaset, precist den timme du önskar.

Att dämpa en eldsvåda,

Sammanvickla ett lintyg, hvaruti en jungfru menstruerat, eller en linneduk, som blivet begagnat vid en kvinnas nedkomst, och kasta den i elden; eller ställ ett tvätttråg på sned emot eldslågan. Eller förbränn ett rågröd och sönderstöt det till pulver; lägg en knifspets kammarsopar dertill och sammanbind detta till ett knyte då stannar elden strax.

Om de märkvärdigaste egenskaper hos slagrutan.

Slagrutan består af en böjlig käpp af hassel eller annat trä, hvars båda ändar du hållar mellan tummen och pekfingret, så att spöet är böjdt uppåt. Nu riktar du din tanke beständigt på det föremål du vill uppsöka, och när du kommer till det ställe,

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977:20.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hvarest det sökta finnes, sänker sig slagrutan nedåt. Med denna kan du såväl uppsöka metallar som spår efter människor och djur dem du önskar återfinna.

Att begagna en kompass, att dermed uppsöka metallådror. Läg kring kanten om en kompass, och lika långt från varandra, lika stora stycken af de olika metallarna. Ställes detta instrument öfver ett ställe, der slagrutan angifvet närvaro af metallen, så vänder kompassen sin spets åt det metallstycke på instrumentet, som är af samma slag som den i jorden befintliga metallen.

Att upptäcka om och på hvilket djup vattenådror finnas på ett visst ställe.

Tag ett nytt oglaserad kärl, hvori rymmes 4 a 5 skålpund vatten och lägg deri 5 lod hufvelspån 5 lod vit virak och 5 lod sva-
velblomma, blanda alla dessa ingredienser väl ihop, tillägg
5 lod väl renad och från flott befriad och torr ull; nu be-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:21.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

svinn- -täckes kärlet med ett lock och deröfver bindas utterligare en (som) blåsa; härefter vägas kärlet med dess innehåll noga nedgräfvad en fot djupt i jorden och betäckas ofvantill lika högt med mull; står så orubbad i tjugo fyra timmar, då den uppgräves. Har den nedgräfd krukans aftaget i vigt eller åtminstone icke alls tilltaget, så finnes der ingen källåder i jorden; har den deremot tilltaget i vigt, så bestämes noga huru mycket den tilltaget. Öfverskrider nemligen kärlets vigt den ursprungliga något mindre än 4 lod, så finnes vatten i jorden 75 fot derunder; vid 4 lods överskott på 50 fots djup; vid 6 lods överskott på 37½ fots; vid 8 lods öfverskott på 25 fots och vid 10 lods öfverskott finnes källåder redan på 10 fots djup från marken o.s.v. Dock må beräknas att man vid denna undersöknings anställande måste ha fullkomligt torr väderlek ty i annat fall blir resultatet ej pålitligt.

Att genom observation på månen kunna förutsäga väderleken beskaffenhet.

Sådan väderleken är på fjerde eller femte dagen efter

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:22.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

fullmånes ingående, sådan blir den vanligen under hela månaden. Och likadan väderleken är beskaffad om morgonen, middag och afton på nymånens fjerde dag sådan blir väderleken också under första kvarteret, under fullmåne och i sista kvarterskiftet. Allt efter som månens öfre spets, dess midt eller dess nedre spets visar sig dunklast vid tilltagande måne, så blir första kvarteret i fullmåne eller sista kvarteret regnigt.

Att erfara det ögonblick, då fullmåne ingår. Ställ en med vatten fylldt glas i fria luften, så rinner vattnet vid fullmånens ingående öfver glasets kanter.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:23.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Att förekomma afslag af ett fruntimmer.

Kan man om man bär på sig spåmansrot (Carlina vulgaris) och vändelrot (Valeriana officinalis) (velamsrot; stämgräs) inlagda uti en bit rödt vax så riskeras aldrig afslag af någon kvinna.

Emot kärlek som är upptrollad

Erhålles bot

Om du mot din vilja känner dig dragen till en person med häftig kärlek, så kan den öfvervinnas på följande sätt; du tagar ett par nya skor eller stöflar på dig; gå sedan så länge tills du blir mycket svettig om fötterna; afdrag då högra skon och slå litet vin eller öl deri och drick det sedan du omsvalpat. Från denna stund kan du ej lida den person som förut tjusat dig. Eller utdrick en tumlara full varm kvinnomjolk; eller sonderstöt en tand av en död till pulver och raka dig dermed så försvinnar den häftiga böjelsen snart.

Att åter uppväcka slocknad kärlek mellan äkta makar.

Uppgraf under full måne roten till fettknoppen; gif hustrun

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977:24.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

deraf utan att hon vet det, att äta uti en hennes älskningsrätt,
och låt mannen bära roten uti ett violett sidenstycke.

Eller bered köttbullar utav turturdufvans hjärta och njur-
ar jemte roten af hvita liljan; gif det de oense make, så
skola de sedan städse leva i frid och sänja.

Huru ett fruntimmer kan få veta om och när hon blir
gift. Hon får veta detta, om hon upprucker ett hufvudhår på sig,
binder vid hårets rot ända en förlofningsring och håller håret
med stadig hand uti öppningen på ett glas så att ringen kan
träffa dess sidor. Efter en stunds förlopp börjar ringen att
svänga hit och dit. Lika många slag som den gör emot glasets
kantar, lika många år fördröjes hennes giftermål; men om ringen
alldeles icke vidrör glaset, så betyder det, att hon blir gift
innan årets slut eller också får hon dö ogift.

Att åstadkomma att en hustru under hela sitt liv blir
sin man trogen.

Detta vinnas om hustrun på bröllopsdagen, utan att veta

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:25.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.....

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

det uppätar hjärtat af en turturdufva.

Att pröva sin hustrus trohet.

Häng en magneteten öfver din hustrus hufvud, då hon sofver, eller lägg en diamant bredvid henne. Är hon trogen, så skall hon genast hjärtligt omfamna dig men i motsatt fall hastigt springa upp ur sängen.

Att förmå sin hustru under sömnen omtala allt vad man önskar veta.

Kan man genom att skriva hennes namn på ett stycke nytt linneväf; lägg detta jemte en harlefver under hennes hufvudkudde, så svarar hon upprigtigt på allt som du frågar henne.

Det samma lyckas dig om du strör pulver berett af dufvohjärta och grodhufvud tillsammans, på den sofvande hustrus bröst; eller lägger hjärtat af en korp på hennes hjärta.

Att kunna få barn utaf vilket kön man helst önskar.
Från första till femte dagen efter månads regleringars

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:26.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

upphörande blir kvinnan hafvande med en gosse men från femte till åttonde deremot med en flicka.

Kännetecken på hafvandeskap med tvillingar.

Äro båda bröstet lika stora och hårda, så får kvinnan tvenne gossar; äro deremot både bröstet olika stora, och lika mjuka, har man att vänta flicktvillingar; är slutligen det ena bröstet hårdt och det andra mjukt, fastän båda lika stora, så kan man vara säker om att få ett barn af vardera könet.

Kännetecken som utvisa att fostret antingen är dödt eller dör före födelse.

Om det bröst som tillkännagifver hafvandeskapet alltjemt blir mjukare ; eller om samma bröst tidigt börjar att gifva mjölk och kvinnan deraf blir sjuk; eller om slutligen månadsreningen inträffar och kvinnans lynne är mycket nedstämdt och oroligt, så har man skäl att befara en sådan olycka.

Att stärka lifsfrukten och underlätta barnsörden.

S. N. S.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:27.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Detta sker derigenom, att den hafvande qvinnan omkring halsen bär något af Mistelbusken (*viscum album*) eller förtär en annan qvinnas mjölk.

Ett annat godt medel är att låta kvinnan bära en Malachisten på nafveln. Dock bör anmärkas, att stenen då kvinnan skall föda, måste flyttas från nafveln ned till vänstra knäet. Härigenom underlättas födsloarbetet otroligt.

Eller bind om den hafvande kvinnans lif skinnnet av en hjort, som blivet dödad i tiden mellan båda de s.k. vårfrudagerne. Låt koka ägg som vanligt men gif efter åt kvin ett par matsker fulla af vattnet. Eller smörj barnaföderskans nafvel med ormfett eller lät henne på draga mannens skjorta.

Att befodra afgången af efterborden.

Sker genom att gifva henne dricka något lite av mannens urin, så afgår efterbörden strax.

Om de månader, som hafvandeskapet är farligast.

Dessa äro 1:sta 2:dra, 3:dje, 7:de och 9:de. Dessutom märkes,

Skriv endast på denna sidal

ACC. N:R M. 8977:28.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

att ett barn, som födes i 7:de månaden ofta kan blifva vid lif,
då deremot de barn som tillkomma i 8:de månaden sällan lefva
öfver åtta dagar.

Medel mot allt för stora bröst.

Om en ung flickas bröst blifva för mycket stora och vällda så
är det ett godt medel att bstryka dem med testiklarne af en
fargalt: nemligen det högra bröstet med den venstra och det
vänstra med den högra.

Om kvinnan vill blifva av med sin mjölk, behöfvar
hon endast hänga testikeln af en groda på sin nakna rygg.

Att öka den vinnes derigenom, att kvinnan bär hvit
Pimpinella (Bockrot Pimpinella Saxifraga) på bröstet.

Att förekomma sår på bröstvårtarne.

Koka en handfull ärter i vatten så länge tills skalen blifva
hopkrumpna och nedgräf dessa ärter jemte efterbörden, så kan
qvinnan vara säker på att undgå sår på sina vårtor.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:29

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Att bota småbarn från hetsigt utslag.

Skär små spånar ur den trähink, varmed vatten hemtats ur brunnen; lägg dem jemte ur jorden upptagna rengmaskar uti en linnelapp och häng den omkring barnets hals, så blir det snart återställt. Denna kur bör trenne dagar efter varandra upprepas alltid med nya rengmaskar.

Mot Engelska sjukan.

Afskär en fredag naglarne på den sjuka först på venstra handen och högra foten och sedan på högra handen och venstra foten. Borra sen med ett halftumsborr ett hål i en ek och inpeta noga alla nagelafskärningar så att inga tappas samt tillplugga hålet väl.

Puckelryggighet hos barn.

Uppsök om våren sedan löfven slaget ut, ett kraftigt askträd, afskär under nymåne en morgon före soluppgången en gren af trädet med ett enda snitt; bestryk det sjuka stället med safven af

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:30.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

grenen och förvara den sedan så att ej sol och måne skina på den samma.

Eller hemta från kyrkogården några ryggkotor motsvarande de, som äro angripna hos den sjuka och bestryk puckeln dermed alla dagar så skall den snart börja minskas. Så snart detta inträffar läggs benknotorna dit på samma ställe som de tagets allt stillatigande.

Mot Bråk.

Uppgraf med roten trenne dager före ny månens ingång en vit Orkis (ståndpers; käringekål vitkuba (= *Orchis Bifolia*); bind den trenne afnar å rad på bråksäcken och låt varje gång qvarligga tills den blifver varm; förvara växten derpå i en kall källare och plantera den strax före det nästföregående nyet åter uti jorden.

Eller avskär vid aftagande måne, på sätt vid tandvärksbotande är nämnd, under barken på en hyll en trästicka av lika längd med bråksäcken; bind träspånen på det sjuka stället och låt densamma qvarligga tills den blir väl fuktad af svett. Sedan inpassas stickan åter på sin utskurna plats och överbindas

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977: 3/.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

med barken så att den kan växa in i trädet.

Eller Afklipp tvenne hår toffsar på det sjuka stället och inlägg dem i en ren linnelapp vilken sedan ipassas i en skåra under barken på ett växande pileträd.

Eller för den sjuka, en stund före soluppgången, till en beteshage; låt honom der lägga sig på ryggen, om möjligt i närheten af en mullvadshög; lägg ett nyvärpt vildanksägg på bråket och låt det ligga tills det blir uppvärmt. Tag derefter en trästock eller en vanlig gårdsgärdesstör och gör med den ett 2 - 3 kvarter djupt håll i jorden (Obs. en gårdsgårdsplats som aldrig varet odlad) mellan den sjukas ben, närmast den sidan der bråket finnes, men ej för än strax före soluppgången. Derpå bestryker man bråket tvänne gånger efter varandra med det uppvärmda ägget och nedlägger det i hålet som igenfyllas med (mullsurkan uppskjutna mull varefter stören kastas med ström i en rinnande bäck. Kuren företagas tvenne gånger; nemligen först 3=ne dagar efter fullmåne och andra gång 3=ne dagar före fullmånes ingång.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:32.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Eller gå i sällskap med en vän till skogen och uppsök en ung ek, som har omkring 2:ne tums tjocklek. Sönderkluf trädet midt itu ett stycke ovan roten och låt den vän hålla de båda hälfterna åtskilda så att du kan krypa naken igenom öppningen. Sammanbind derefter eken och igensmeta sprickan med ympvax, så skall du snart bliva återställd. Kuren skall ske om våren då safven kommer i trädet efteråt.

Mot kramp.

Erhålles bot om man bär på sig en rot av gula Svardsliljan (Vattenliljan ; gul diklilja, blodrot; Iris Pseudocorus)

Eller uppgräf under det solen befinnar sig i vådurens eller jungfruns tecken, Jernörten (Verbena officinalis) med blomma och rot och pulverisera hela växten; blanda detta pulver med socker till en fjerdedel av dess vikt. Haraf gifves den sjuka i sin egen urin varge morgon och afton så mycket som kan inrymmas i en hasselnöt. Kuren fortsättes under loppet av minst ett fjerdedels år.

Eller bär en äkta korall på halsen eller i en ring för-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:33.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.....

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-färdigad af en vit åsnas hof eller af en elgklöfva så anfalles du ej av sjukdomen.

Mot vardagfrossa.

Gif den sjuke tvenne rågkorn i handen och låt honom behålla dem under hela febern så att de må blifva genomfuktade av svett. Nedgräf kornen derefter under en gärdesgård som ligger aflägsen från boningshuset. Hafre lagd i armhålan och sedan utströdd på marken hjälpar också.

Mot varannandagsfrossa.

Afklipp på en frödag, under nedan, naglarne på den sjukes händer och fötter och instick nagelstyckenna i stjerten på en kräfte, som sedan kastas uti flytande vatten, eller bind dem invecklade i en linneklut på kräftans rygg.

Eller lägg en kräfte i ett qvartar rött vin tills hon dörsila sedan vinet och tag ett glas om dagen.

Eller lägg en gräshoppa, litet rågbröd och salt uti en linne-lapp; häng detta på bara kroppen om den sjukes hals, men utan

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:34

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

att låta honom veta vad lappen innehåller. Efter 8 dagars förlopp kastas den i rinnande vatten.

Eller tag lika delar mjukt rågröd, honung, spindelväf och salt; sammanknåda allt detta med litet ättika och bind denna dag på den sjukes mage (precis på slaget 12 om dagen). Följande klockslag dagen efter aftagas det och kastas i rinnande vatten.

Eller bär kring halsen ett torkadt ormhufvud; eller uppått hjärtat af en nyfångad gädda och kasta den sedan i en å.

Mot tredagersfrossan..

Bind strax före frossans utbrytande på den sjukas både pulsar en bit af vattenranunkeln (Vatten möjan; Ättgräs; Solögon; Ranunculus acris eller R. Aquatilis) låt det ligga kvar 24 timmar, varefter det aftagas och förbrännas.

Eller bär ett litet stycke menniskoben eller överste spetsen af en gåsvinge omkring halsen på bara kroppen.

Eller söderskär hjärtat av en skjuten hare torcka och pul-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:35.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-verisera det och gif patienten en tredjedel vid varder treperioders frossa.

Eller låt baka ett bröd i vars deg man inknådat all den urin som patienten under anfallet afsöndrat gif sedan brödet åt en hund af motsatt kön.

Eller samman knåda blommor av vanlig Ljung med honom och socker och ät här af en tesked morgon och afton under de första åtta dagarne af nymåne.

Mot hypokondri och melankoli.

Den sjuke skall sofva på lagerbärsblad.

Mot slag.

En frisk och kraftfull man bör ställa sin bara fot på den person som bliv it träffad af slag så återställas han snart.

Mot rheumatism.

Ät kattköttssoppa eller sof hos en korthårig hund.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:36.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Mot gikt.

Den sjukes naglar klippas av händer och fötter jemte hår och läggas i en linnelapp som bindas på ryggen på en kröfs vilken sedan släppas i rinnande vatten eller också borras ett hål i en ek vari allt inpetas och tillpluga hålet sedan med en ekeplugg vilket skall göras på våren medan saven stiger i träet så det hela kan växa fast. Eller lägg mulljord på det sjuka stället tills den blir varm. Slå den sedan i en blomkruka och plantera efteråt en rofplanta deri och eftersom rofvan växar upphör giktvarken. Eller upprista det sjuka stället och uppfånga några bloddroppar på litet bomull och in kila det uti ett borrhål i en vid vägen växande pil.

Mot podagar.

Afhugg dagen efter det fjerde kvartalet då nymånen ingått en gren af ett pilträd och tillyxa den på samma sätt som vanligen sker med sättgrenar. koppa den sjuka 3-4 koppor samma dag och slå blodet uti ett kärl som till hälften är fylld med

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977:37

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

den sjukes urin. Omrör sedan blodet med urinen, att de väl sammanblandas; ställ pilgrenen deruti med roten i krukan och lät den kvarstå der till trenne dagar före nyets ingång. Gör då ett hål i jorden med pilgrenen och slå blodblandningen deri och tilltryck mullen omkring den i hålet satta pilpålen. Trenne dagar före näste derpå följande nymåne koppas den podagersjuka återigen och sedan blodet på ovan föreskrifven sätt blifvet hopblandat med urin slås blandningen uti en urgröpning i mullen kring den förut planterade pilgrenen. Detta upprepas åter tredager före näste nymåne och blodet beblandas och utslås samaledes.

Eller lägg det första, som afklipts ett litet gosebarn, på det af gikt angripna stället, eller ingnid detsamma med salva, beredd af förbrände qvinnohår med svinflått

Eller tag en god handfull af gult eller hvitt Kungsljus (Verbascum Thapsus eller Sychnitis) och pulveriserad krita, så mycket, som ett ägg rymmer; öfvergjut dessa båda delar med sådant vatten som en smed begagnat till jernsmides härningen af äggjernstål. Koka alltsammans uti en vanlig gryta tills

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977:38.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

det blir ljumt, och låt den sjuka hålla sina fötter deri. Gör sedan ett hål uti jorden; slå vattnet med växten och kritan deruti. och tilltäpp slutligen hålet med mull.

Mot rödsot.

Uppskär af en naturlig grasvall en trekantig grastorfva just på det ställe, der du stått med din högra fot och gräf ett hål i marken, gör sedan ditt behof i hålet, tillslut det med mull och lägg den skurna grastorfvan på förra stället, så försvinnar rödsoten. Det samma hjälpar för kvinnans bleksot.

Mot gulsot.

Borra ett hål uti en nöt och instopp en liten levande spindel med kors på ryggen; tilltäpp derpå hålet med bivax. Bär så denna nöt på dig i ett ullgarns snöre om halsen i tre dagar varefter du kastar den i pileträds eld.

Eller lägg vanliga trädgårdssnäcker med öppningen inåt på den sjukes nafvel och fortsätt härmed, tills den gula färgen alldeles försvunnet.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:39

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Eller låt din urin uti en svinblåsa och upphäng denna uti skorstenen till rökning. Allt efter som urinen i svinblåsan förminskas, aftagar äfven sjukdomen och upphör slutligen. Då blåsan nedtages och begraves å gårdstomten under stenoren.

Eller gif en hund att äta en deg beredd af den sjukes urin blandadt i hafremjöl. Eller tål patienten intaga litet sälj (saliv) av ett diföl.

Mot vattensot.

Uppkoke med bikonung saften utaf färsk Ålandsrot (Hålsrot, Inula en Helium) intag deraf elfva dager efter varandra under nedan, så mycket som rymmes uti ett halft äggskal så försvinner vatusoten snart.

Emot blodspottning.

Slå litet koppar eller jernvitriol på bottnen av en dosa gjord af askträd; spotta sedan trenne gånger blod derpå och tillse att vitriolen upplöses så återställas du snart.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:40.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Mot stark afmagring.

Förtär några gånger under nedan di af en ung qvinna som födt ett gossebarn och ät varje gång litet socker ofvanpå.

Eller uppsamla och förtär om morgonen den dag, som fallit på Kamillblommor (Gårdblomster; lukttuppor; hvitkuller; hvitort. *Matricaria chamomilla*).

Eller koka ett hönsägg med så mycket af den sjukes urin, att denna räcker en fjerdedels tum öfver ägget. När det är hårdkockt, afplockas skalet, hvarpå man med en nål/sticker en mängd hål i äggets hvita ända intill gulan; lägg sedan det afskalade ägget uti samma urin som det är kokadt med; inkoka sedan urinen aldeles och lägg derpå ägget jemte det förut aftagna skalet uti en murstack och kasta slutligen det kärl, som begagnats uti rinnande vatten, med strömfåran. Så snart myrorna förtärt ägget börjar den sjukes krafter att tilltaga igen.

Mot lungsot.

Uppsök vårtiden, sedan safven kommit i träden ett hylle-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:41.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-träd af ungefär en half alns tjocklek: aflossa om morgonen före soluppgången en del af den mot vester vände barken i form af ; utskär derefter af den blottade stammen under den uppvikta barken en liten spån och fukta denna med upphostningsvaret; inpassa spånen återigen på sitt ställetilltryck den upplöftade barken och omlinda det med en röd ullgarnstråd. Efter denna behandling förbättras den sjuka dagligen. Under hela proceduren får man ej vända hufvudet från öster och intaga fulltysnad.

Eller aftappa på första eller tredje dagen efter nyets ingång, några droppar blod af den sjuka och låt blodet upptagas af en oblekt hellinnelapp; inlägg vidare i linnelappen afklipp av naglar på händer och fötter jemte hår från alla kroppens hårvuxna delar. Inknåda derpå densamma lappen med sitt innehåll uti vax; gör samma vaxbit till en smal tapp och instoppa den uti ett på ett pilträd från öster borrarat hål som tillpluggas med en ekepil.

Att uppnå hög ålder.

s.n.s.

ACC. N:R M. 8977:42,

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppgräfvad vid höstdagjemningen en liten ek med roten och afskär dess slutända. Nedsätt uti hålet, der eken stått en täckt kruka och låt ekens rotända, genom ett hål på locket, gå ned i krukans; ifyll deröfver mull, att den ofvan kärlet varande rotdelen väl betäckes deraf. På följande vår uppgräfvades krukans, hvilken då är fylld af eksaft. Af denna saft, hvaraf dagligen en thesked bör intagas, blir man stark, frisk och får ett långt lif.

Kännetecken, som utvisa, om en sjuk person blir återställd eller dör.

Gnid den sjukes panna med ett stycke bröd eller hans fotsulor med litet fläsk och gif detta åt en hund. Äter hunden upp det, så återställas den sjuke, men i motsatt fall dör han.

Eller lägg friska blindnässlor uti den sjukes urin: bibehålla de sig efter 24 timmars förlopp ännu friska och gröna, så kan man vara säker att han snart återkommar till helse.

Eller lägg en bit bröd, hvori den sjuka bitet på ett ställe, dit hvarken sol eller måne skiner. Allt efter som sjukdom-

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977:43.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

--men tilltager blifver brödet mörkare och några timmar före döden blir det kolsvart.

Eller om mjölk af en kvinna, som framfödt en gosse, löpar sig i den sjukes urin, så är föga hopp om patientens återställande. Likaledes är det ett gott medel att omkring den sjukes hals hänga roten af en växt vilken har lika många blad, som antalet av de dagar han varit sjuk; ty åstadkommar detta förnöjelse hos patienten så dröjer det ej länge innan han blir frisk.

Eller beräkna dagarnas antal från den 26 juli till den dag, då sjukdomen började; devidera detta tal med 3. Går divisionen för sig utan rest, så återkommer helsan snart; blir 1 till rest, kommer sjukdommen ännu länge fortfara, men blir resten 2, så dör han. /Att profva om ett sår är dödligt eller ej.

Tag lika delar sandelträ och blodsten; pulverisera och sammanblanda dem väl. Upphetta derefter instrumentet som förorsakat såret, så mycket, att det kan hållas i handen, och beströ det samma med nämde pulverblandning. Framkommer då på instrumentet blodperler, så dör patienten; i annat fall inte.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977:44.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Att kunna erfara om en frånvarande vän lefver eller inte.

Afbryt, under nämmandet af den frånvarandes tillnamn stjelken av en Fetknopp (*Sedum Telephium*) och instick den under takbjälken. Grönskar grenen så levar han men förtorkar den är han (hon) död.

Att få veta varest liket af en dränkt person finnes.

Kasta en brödkaka uti vattnet, så flyter den till det ställe, der liket är, och stannar deröfver.

Att återfå vad man blifvet bestulen på.

Tag, under ett jemt upprepande af den misstänkte tjufvens namn, ett nyvärp hönsägg, omlinda det med en grön silkestråd och lägg det uti brännhet askmörja, så angripes tjufven af förtviflan och får ingen ro, förän han återlämnar det stulna.

Att laga så, att man får se tjufven i en dröm under natten. S.N.S.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:45.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.....

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bind, då du går till sängs om qvällen, ett stycke lök och bröd om vänstra armen, så får du i drömmen tydligt se tjuften; men akta dig, om du uppvaknar, att rifva dig på bakhufvudet, ty då kan du på morgonen ej erindra dig den.

Att kunna få orsaka, att en stulen häst ej kan bortföras längre.

Detta vinnes, genom att i en bakung inlägga den sadel = och betselmundering, som hästen burit, och sedan väl tillsluta ungnens öppning.

Att ständigt hafva så mycket pengar man behöfvar.

Tag ur ett svalbo ett ägg, koka det att det blifver hårdet och lägg det sedan tillbaka i boet. Efter trenne dagars förlopp finner du då uti svalboet en rot af någon liten växt. Lägg denna rot uti din penningebörs, så skall der aldrig tryta penningar.

Att bereda lycka i spel.

Tag nio vittenslantar och nita tre och tre tillsammans

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977:46.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och sammanfoga dem så, att de bilda formen af ett klöfverblad.
Bär denna figur alltjimt på dig, så får du städse tur då du spe-
lar. Detsamma vinnes äfven genom att bära på sig enbit af hjer-
tat af en ugglä eller hufvudet af en härfågel.

Medel att kunna intaga och behaga hvem helst man
önskar.

Bär på bara bröstet ögonstenen af en härfågel eller ett gräf-
svin, eller hufvudet af en glada, så lyckas du deri.

Att erfara om någon person, som man sitter till-
bords med, tänker ondt om mig.

Detta upptäckes derigenom, att man under blottande venstra
skosulan binder tungan af en örn eller gam, och i vänstra handen
håller roten af en jernört (*Verbena officinalis*), ty då måste
den illasinnade personen genast resa sig upp.

Huru bröds möglande kan förekommas.
Detta sker genom att i degen lägga litet kornblomma.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:47

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När bästa tiden är för slaktning.

Fullmåne lämpar sig bäst till anställande af slag, ty köttet är då saftigare och blir äfven lättkoktare. Äfven torde anmärkas, att högra sidans kött är det bästa och kraftigaste.

Rätta tiden för blommors plantering.

Blommor böra i allmänhet planteras vid fullmåne, men såkallade dubble törnrosor tvenne dagar förut.

Att bringa förvissnad blomsterväxt till lifs igen.

Detta sker genom att bredvid den vissnande plantan sätta en Kamillblomma (Söttuppar, lukttuppar, sevilkullor; gårdblomster; Matricaria Chamomilla)

Medel att förhöja lukten hos törnrosen.

Detta sker genom att plantera vita liljor i dess närhet eller att ikring rotståndet sätta några vitlökar.

Att få kärnan af en pumpa eller kurbits att på några

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:48.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

timmar uppskjuta stjelk och blomma.

Kärnan läggas uti en väl tilltäppt kopp med friskt menniskoblod, hvilken sättes på ett fuktigt ställe. Efter några tids förlopp uttages kärnan och övergjutes med litet varmt vatten; sättes derefter ned i en kruka, fylld med jord, då man snart får se den i full blomma.

Om rätta tiden för grönsakers såning och planterande.

Alla rot- och lökväxter böra planteras under nedan; men alla blomsterväxter under fullmåne, och skidfrukter i sista kvarteret.

Att få goda kokärter.

Erhålles genom att så ärtorna en onsdag eller söndag, under sista månkvarteret. Likaledes är det bra att så persilja vid samma tid, ty den blir då bättra.

Att skydda tiddigt sådde ärtor, bönor m.m. för nattfrost. Detta vinnas genom att på samma gång ärtorna bonan etc. planteras, nedsätta de risläppar som sedan skola tjena växten till

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:49.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

stöd, ty dessa qvistar afleda frosten från den späda växten.

Att erhålla mycket stora rofvar.

Vinnas genom att låta fröen, några dagar innan de sättas ligga inne en stor urhålkad rofva.

Då ett ungt träd ej bär frukt.

Häremot brukas att i November eller Marsmånad piska trädets stam med tågstrumpar eller trådkvistar. Safven cirkulation befordras derigenom.

Att förhindra den omogna fruktens affallande.

Sönderkluf en af trädens rotgrenar och insätt en kiselsten i klyftan; bind sedan omkring stammen en krans af Åkerklätt (Röd-klint, Agrestema Rithago) Råglost (lösta, Svenga, Svemmel, faze; gassel; Bromus Secalinus.)

Att skydda trädfrukt för höstdaggen.

Sätt ett kärl med vatten under trädet, så bevaras frukten.

Genom att låta ett i trädets grenar fastbundet halmband hänga

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977:50.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

i vattenbaljan skyddas trädet för frost.

Att erhålla plommon och körsbär utan stenar uti.

Sönderklyf det unga trädets stam ända till roten och utag mär-
gen försiktet; igensmeta sprickorna och bind en tråd om trädet,
så växer det snart tillsammans igen och fruktan blifver alltid
utan sten kärna.

Att få sura trädslag att bära söt frukt.

Borra ett qvartar från roten, ett snedtgående hål i trädet
och inlägg deri litet honong; tillplugga sedan hålet och smeta
ympvax deröfver.

Att föryngra ett gammalt träd.

Sker genom att lägga en hagtornstagg under trädets rotkorg
och gödsla med svingödsel.

Om sympati och antipati träden emellan.

Vinstocken trifvas synnerligen väl i närvaro af körsbärsträd

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:51.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.....

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och alm. Kastanjen bär dubbelt mera frukt då han står nära
mulbärsträd; och så tvärtom. Hasselns granskap skadar alla
träd, med undantag utav äppleträd, som bära sura äpplen. Kolo-
kvintväxten fördrifver alla växter. Rofvor blifva i närheten
af lökväxter mera välluktande. Sparris och purju trifvas väl
tillsammans. När vinrankan blommar uppstår en egen rörelse i
vinfåten.. (vinfållan?)

Att erfara vilket sädeslag följande året blir
mäst gifvande.

Sätt några korn af varje sädesart den 8 juli och tillse vil-
ketdera slaget skjutit högst upp till den 20 i samma månad;
ty detta blir påföljande år mest fruktbärande.

Den lempligaste tiden att göd^{sa} jorden.
Är nedan ty derigenom undviker man att få ogräs i säden.

Om sånad af säd.

Säden skall sås om förmiddagen under nymåne och om eftermid-

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977:52.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-dagen under nedan. Utom ärtor och vickor bör ingen säd sås vid månskiftet. Bovete sås i sista kvarteret. Säden förvaras ej i mjölsäckar utan uti bundna nya rena säckor tills den sås så blir det ej brand i densamma.

Att afhålla fåglar från den nysådda säden.

Tag vid såningen några kärnor med, munnen och behåll dem der medan du sår utan att vara sig tala eller spotta. När såningen är fullbordad nergrävas de uti åkern.

En i en kruka begraf levande groda gör också samma nytta.

Vilda djur afhålles genom att tigande nergräva vid sånans början torkad sönderstött hundträck blandadt med sand rundt om fältet.

Mask afhålles genom att nergräva i åkern ett lårben utav en fångad hare.

Sniglar afhålles genom att beströ åkern med grodrom.

Mullvadshögar förstöras under det månen är i tilltagande och vid torr väderlek.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:53.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.....

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Myror fördrivas genom fiskafskräde.

Träd fällas till bränsle.

Löfträd i månens aftagande barrträd vid dess tilltagande.

Byggnadsvirke i November och December under nedan. Skeppsvirke skall fallas uti sista månskiftet i januari då ingen sunnan vind blåser, helst efter tredagars lung.

Pil planteras under sista månskiftet i Februari.

Att förhindra skogsbrand.

Gör en uthugning på skogen der elden framträder och på tänd så på andra sidan så att elden mötats så slocknas skogselden utaf den andra då de mötas.

Att befodra förökelse af ål uti kärr och sjö.

Sönderskär ett ålskinn uti helt små bitar och kasta dem uti vatten der du vill hava ål så blir det.

Eller afskär en kvist af en hassel och utstick på en äng en grästorfva af hasselqvistens längd, gör sedan med fingret en ränna å jordtorfvans gräsida och inpassa hasselqvisten deri,

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:54.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

utskär en grästorfva till utav samma storlek som den förre, och lägg dem både med jordsidorna åt varandra; åtskilj efter trenne dagars förlopp grästorfvorna från varandra så återfinnar du dem fullsatta med blå maskar. Sammanpacka sedan grästorfvorna på samma sätt som förut; sammanbind dem med en tråd och kasta dem derpå uti sjön der du önskar få ål, så skall denna din önskan snart uppfyllas.

Att föröka kräftor.

Tag friska, fullvuxna, lefvande kräftor och sönderstöt dem med litet rengvatten till hälften fylldt kärl; efter några dagars förlopp uppkomma en mängd små maskar deri, hvilka befuktas med oxblod och födas på detta sätt; när de blivit något större, så ökas tillsatsen af blod med litet vatten. Slutligen utkastar man dem i ett litet passande kärr, som är omgifvet med gräsvall och har aflopp.

Att skjuta träff.

Tag blod ur din högra hand, torka och pulverisera det

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:55.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

samt inblanda det uti krutet.

Eller tag här fågelungar utur nästet medan de ännu äro helt unga; uttöm blodet på dem och låt det torka; förbränn en af ungarne uti en väl tillsluten jernpanna till aska och sammanblanda askan med det torkade blodet; tag af detta pulver en fjerdedel till fem skålpund krut så erhållar du ett krut, som aldrig förfelar målet.

Kulor jutna tigandes om ett råg eller vete korn genomtränga alla djursbeklädnader utav hår eller fjädrar.

Krut smäller ej om det blandas med pulveriserat hundben.

Att förorsaka det en annans skott förfelar.

Tag i hemlighet ett litet stycke af den trase varmed den andra putsatt sitt gevär, och inlägg den uti ett hål som borrats mot söder eller öster på en ek och tilltäpp hålet med en hagtornsplugg. Så länge traslappen qvarligger i trädet, kan personen ej träffa med något enda skott; den som inlagt trasan måste åter utaga

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:56.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

densamma om geväret skall bli bra igen.

Att göra ett förtrollat jevär åter brukbart.

Lägg som förladdning emellan krutet och kulan litet massa jemte en döds-kalle fjäril; afskjut derpå geväret så löses förtrollningen.

Att framlocka vvillebråd ur skogen på en mils omkritis. Skjut ett vvillebråd, som är drägtigt; utag fostret och koka det i en kittel med vatten, tills det förvandlas uti en geleartad deg. Tag derpå rötterna af en vanlig Libbsticka (*Ligusticum Sevis-ticum*) och Pimpinell (Bockrot; *Pimpinella Saxifraga*) en handfull af vardera och dubbelt så mycket ler af en bakung, jemte en thekopp med det till gele kokta fostret och bestryk med denna massa träden på en omkritis af ett bösshåll, så skall du snart få se allt vvillebrådet i granskapet komma dit.

Att tämja obändiga hästar.

Stryk hästen några gånger, med flata handen, från hjessan

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:57.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ner till näsroten och från midten af ryggen till ländkorset,
så vinner du din önskan.

Eller bind ett stycke af den lina hvarmed en förbrytare
blifvet hängd, uti hästens mahn, så blir han så nedslagen, att
han börjar svettas, och är då ej svår att styra. Eller låt för-
färdiga spårtrissorna af länken till en galgkedja, så uppnår
du äfven den önskan.

Att göra en häst modig.

Gif din häst två eller tre gånger pulver af den hinna,
hvari ett föl blifvet framfött.

Att betaga en häst skygghet.

Detta lyckas om du framför hästen håller ett fönsterglas,
ty de flesta djur hafva skygghet för glas.

Att förekomma att en bunden yster häst ej lössliter sig.
Detta uppnås genom att smörja remtyget med hästeträck.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:58.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Att få en häst att springa fort.

Gif hästen att äta öfver natten hafre uti en öfver öron-
en fastbunden säck; eller häng en vargtand omkring hans hals.

Eller ingnid hästens hals med blod af en svart hönstupp.
Obs. I närheten af kattor, afvensom då hästen drager ett lass
hästben, blir han svag.

Att en häst vinner vid kapplöpning.

Detta lyckas om du vid munbetslet binder roten af en
Spåmanstistel (*Carlina vulgaris*) eller Jernört (*Verbena
officinalis*).

Att hindra en häst att gnägga.

Bind en liten sten vid hästens hufvud, så gnäggar han
ej.

Att förekomma att en häst an-
faller fruntimmer.

Fruntimmer äro under menstruwesperioden ofta utsatta att an-

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977:59.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.....

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-gripas af hinstar. Detta förekommas om fruntimret låter på morgonen inlägga litet hästträck i sin vänstra sko och går något derpå.

Att anbringa på en häst en vit stjerna eller så kallad bläss i pannan.

Koka en lefvande mullvad i vatten och låt den qvarligga deri trenne dagar; tvätta derpå hästen der och var man önska stjer- nan.

Tag vanlig bröddeg, forma den till en stjerna och låt baka den i en ung; utag den sedan och klyf den midt itu, och lägg degsidan på det ställe, der du vill hafva blässen. Bröd- kakshalfvan kvarblifver tills den kallnat, hvarefter den af- skrapas, då håren affalla och nya hvita uppkommar. Man vinner äfven ändamålet genom att insmörja det ställe der blässen skall vara med gräfsvinsfett.

Bästa tid att pålägga föl är fullmånen.
ty dessa föl blifva kraftigas.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:60.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Att kunna bestämma fölets kön.

Om stoet betäckes under nyet erhålles ett hinst föl;
men sker detta under nedan fås ett stoföl.

Att få den färg man önskar å fölet.

Man håller framför stoet, under det det springer ett föremål
(schal e.d.) af den färg man önskar å fölet.

Att före födslen kunna veta af vad kön fostret är.

Genom att iaktaga på vilken sida stoet hälst lägger sig kan
man se vad kön hon går dräktig med. Lägger hon sig oftast på
vänsta sidan är det ett hinstföl är det på högra sidan är det
motsat kön. Det är nemligen känt att det manliga fostret ligger
närmare å högra sidan, men det qvinliga å den venstra.

Bästa tiden att skära hinstföl är vid nymåne emedan vät-
skornas tillopp då ej är så stort.

Att skydda hästar för styng af flugor och bromsar.

Uppdrag ett halmstrå med roten och gnid hästen dermed.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:61,

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Att förekomma sadeltryck.

Låt bekläda sadeln inunder med rödfärgadt linnetyg, som vartiden blifver insmordt med grodrom och torkadt i skuggan.

Att läka sadel och seltryck på en häst.

Tag lera och ingjut deri hästens urin; sammanblanda detta väl och lägg deraf på af sadeln skadade stället.

Eller Tag en handfull frisk Tvålnäsa (jungfrutvål; bitterblad; Poligonum Hydropiper) ; Sönderkrossa detta mellan två stenar och lägg det på det skadade stället. Då växten blifvet genomvarm, medgifves den på ett ställe der den hastigt kan förmultna, och det skadade stället tvättas dagligen med kallt vatten.

Mot svulster påläggas varmhäst gödsel öfver natten. Eller tag nyspunnet garn och lägg det på det svullna stället. Obs. Att garnet förut bör kokas och ombytas tvenne gånger.

Mot maskar som uppkomma i gamla sår hos hästar. Instick några af hästens hår, före soluppgången, inunder barken på en

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:62.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.....

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

poppel, och upprep detta flera dagar efter varandra.

Mot splitt hos hästar.

Döda en ödla eller groda uti ett ämbar vatten, och tvätta det skadade stället två eller tre gånger med en i detta vatten doppad svamp.

Då en häst har form eller spatt. Ingif den trenna hår som suttet på blygden i ett stycke bröd och rid honom varm. eller smörjbetslet med menniskoträck och lägg det i hans mun och rid honom varm.

Är en häst trött ställ honom i flytande vatten mot strömen ända upp till knäna låt honom efteråt liksom stax för att vila något så försvinnar mattheten.

Emot hästsjukdommar i allmänhet Lägga sadeln bakvänd på hästens rygg och drag den ned öfver ländkorret. Om en häst är förtrollad gif honom Johannes ört (Lunghyperit pirken *Hypericum perforatum*) så försvinner förtrollningen.

Att få en ko dräktig.

Pulverisera alknoppar om våren och ingif kon deraf i ny-

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977:63

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-bakadt bröd samt låt henne strax derpå bespringas.

Om kalffven är tjur eller ko.

Om tjuren i språnget uppstiger från kons högra sida blifver det tjurkalf, men stiger han från venstra sidan blifver det en qvigkalf. Lägger kon sig på vänstra sidan är hon dräktig med en tjurkalf men ligger hon på höger sida är det tvärtom.

Vilka kalffvar äro bäst att pålägga.

De som födas mellan Kyndelmessan och Fastan blifva mjölkor; de som äro födda under nedan blifva sällan goda dragare.

Att få en kviga nästa gång sker om man tager litet af det blod, som vid kalffningen afgår och begrafvar under ett appleträd.

Att få en ko att mjölka mycket Ingif henne strax efter hon framfött första kalffven en half ålstjert uti en half brödkaka. Börjar en ko att sina gif henne af sin egen mjölk, men blanda den med socker och dricka betagas mjölken vilket är bra vid gödning.

Blodblandat mjölk blir bra igen om kon får dricka sin blodblanda mjölk.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:64.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Att skydda kor mot vargar sker genom att ingifva dem nå-
got vargkött på våren detsamma gäller för hästar och får. Om
boskap och får äro förtrollade förfares som vid hästar.

Emot vårtor på hufvud eller hals hos hornboskap.
Ombind vårtorna vid aftagande måne med hästhår så försvinna
de. Emot giftiga bett hos hornboskap påläggas en torkad groda
på det skade stället.

Att få kreatur att följa sig öfverallt.

Häng kring kreaturets hals en krans af vitblommiga Blind-
näslor (^{vit pilster} pilster; pipnässla; korsnäta; Lamium Album.)

Att vanda en vädur af med att stängas.

Detta åatadkommas genom att borra ett hål i endera hor-
net, nära till roten.

Bästa tiden för ullens afklippande.

Ullklippning bör ske vid tilltagande måne, ty ullen blif-
ver då bättre och mjukare.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977:65.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Rätta tiden att insätta svin att gödas.

Detta bör ske tiden omkring Bartholomiedagen då månen är i första kvarteret. Slakten bör anställas under nyet emedan fläsket då blir saftigare.

Svinen hålla sig friska om man borrar ett litet hål i både ändar af foderträget och inlägger deri några quicksilfver kullor; tillplugga med hårdt trädslag.

Att få veta vilken som blir bästa hunden i en hundkul. Den bästa hunden i en hundkull blir den af ungarne som hynden först hemtar, då man gömt dem på ett aflägsset ställe; äfven får denna ögonen senare öppna än de öfriga.

Att göra en hund sig trogen man gifver hunden en bit bröd som man en längre tid buret i armgropen, eller spottar hunden ofta i halsen.

Medel varigenom ingen hund skällar på mig vinnas genom att jag bär en harfot, bunden på högra armen.

Att undgå bliva biten af en hund sker genom att man bär

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:66.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

på sig en bit af en gråbo eller jernört; om en hund då rusar
emot dig behöfver du blott höja tummen inåt flata handen, så
gör han dig ingen skada.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:67.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Anteckningar ur Elin's svartkonstbok.

Elin var dotter dotter till Margaretha Mauritzdotter f. i Hammarlöf där i Fru Alstad, ^(och hvar?) men levda så att jag minnes henne. Hon var kusin med min morfar. Hon kunde både röka m.m. bland annat har jag i min samling på Trelleborgsmuseum en del bly som stöpts över sjuka genom en ullsax ner i en träsko och der var vatten, blyet har olika former.

Elin Larsson var g. med min kusin Olof Andersson och dog för något år sen.

Tandvärk. Peta tanden med en ny hemsmid spik tills den blir blodig, slå den sedan in i en källarvägg der varken sol eller måna hinner den med sit sken.

Fukta tummen med spott och stryk sedan utåt pulsådern, från handloven upp till midten av underarmen på den sidan, der tanden värkar, så försvinner värken strax.

Tag tvålnärfva (Pelygonum Hydropiper) - jungfrutvål, bitterblad - och låt ligga i kallt vatten en stund, tag sedan upp och lägg den på den värkande kinden, der den skall kvar-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:68,

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-bliva tills den blir genomhet, varefter den nedgräves å göd-
selstaden.

Man ställer sig vid en myrstack och tuggar på en svart
brödskorpa med tanden som värker, spottar sedan ut tuggen i
murstacken, då tandvärken för alltid försvinner.

Man tagar en böna, borrar hål uti den och inlägger deri
en lus; invicklar sedan bönan i en sidenlapp och bär den sedan
som en amulett om halsen.

Om våren när "saven " kommer i träden uppsöker man en hyll
eller stampil av en arms tjocklek, Avlåssa så ett stycke bark
å grenens västra sida, dock så försiktet att ~~det~~ hänger fast
vid trädet. Skär sedan ur stammen en trädspån; peta den värkan-
de tanden härmed så att spånen blir blodig. Inpassa sedan spå-
nen der den tagits och lägg stilletigande barken över samt om-
linda grenen med en tvingad röd ullgarnstråd så hort att barken
kan växa fast. Tanden befrias för alltid från värk. Dock måste
man hela tiden vända ansigtet mot soluppgång men det skall ut-
föres en torsdagsnatt före soluppgången.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:69.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tandvärk. Den sjuka tanden gnidas med en tand som en torsdags-
natt taget ur en dödskalle varefter den åter ditsättes på sin
plats och dödsskallen åter der den taget.

Att befodra Barnets fader gnider tandköttet med sin högra tumme.
trandsprick En tand ur ett ett-årigt föl hänges som amulett
när *mogenkas hos* barn. om barnets hals.

En människa erhåller friska tänder.

Vilket vinnas om barnets första fälda tand inkilas i en
skogsek.

Fördriva huvudvärk.

Man tagar med sin högra hand i en annans västra och låter
så honom lägga sin högra hand på det värkande stället men det
skall vara motsatt kön.

Halssmärta.

En torsdagsafton bindes en svart väster "hosse" om hals-
en med hälen på strupen. Strumpan bör hälst tillhöra en person

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:70.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

av motsatte könet.

Bot för vårtor.

Tag ett hårdt äpple - omoget smultron äpple. Skär det mitt itu; gnid derefter vårterna så att dem hälst blöda. Sammanlägg derefter äpplet och ombind det med en röd tvingad ullgarnstråd samt begräv det under en ränsten eller kasta det i en ström. Så snart äpplet är förmultet äro vårterna borta.

Tag en röd tvingad ullgarnstråd och knyt en ögla omkring varje vårta, lossa sedan alla öglorna och gör av vardera en knut på tråden så många som det är vårtor. Begräv sedan tråden på ett ställe der den snart kan förmultna så äro de borta.

Vårterna bestrykes med var sin ärtä den timme då månen blir full; bind derpå alla ärtorna i en särk eller skjortejer (motsatt kön) och kasta så denna påse bak överhufvudet å en plats, der du ej kommer att gå förr än allt blir förmultnat.

Smörj vårtorna med en fläsk svål av ett nyss slaktat svin och begräv den under en stendiesten. Då fläck-svålen er upp-ruten affjelles vårtorna och gå bort.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:71.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bota vårtor. Gnid vårtorna med maghinnan av en nyss-slagad höna och nedgraf den på ett ställe der den snart förmultnar.

Afskär om våren en pilgren och aftag barken och utkläm med fingrarne saften och bstryk dermed vårtorna så förtvinar de.

Avskär med ett skarpt snitt nerifrån uppåt en liten kvist på ett frodigt askträd under nymåne före soluppgången,- gnid dermed vårtorna och förvara den sedan omsorgsfullt å ett ställe der det är dunkelt och skymt.

Medel mot överben - hästsjukan.

En söndagsmorgon före soluppgången går man till en fläderbuske och tag av densamma ett blad och gnid dermed det sjuka stället. De små blåsor som härav uppstår öppnas med en knappnål. Kuren utföres tre söndagar å rad.

"Överbenet" bstrykes alla nedandagarne med ett gammalt menniskeben som derefter bortkastas (1?)

Eller också med en så avskuren och bevarad askkvivst som nämts vid vårtor.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977: 79.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Liktornor.

Uppsök i gödselstaden ett " ruhalms " stå med knäled;
gnid liktornen med halmknäet så försvinna de helt och hållet.

Liknande sker om man binder ett stycke fläsk på dem några
dagar (tre) och sedan begravar detsamm.

Utväxter.

Gnides med fläsksvål och begraves som nämts om vårtor.

Då månen är i aftagande pålägger man fyra gånger efter
varandra jernplåster som varje gång behålles några dagar. För-
sta plåsterlappen upphänges vid aftagandet i ett träd, den
andra nedgräves, den tredje kastas mot ström i rinnande vat-
ten, den fjerde kastas på bränneseld och uppbrännas varefter
växten förtvinar och går bort.

*de fyra
elementen!*

Om medel mot halssvulster.

Den sjuka skall ihjälkrama en nyss fångad mullvad, vil-
ken förbrännas i en med lock försedd jern jerngryta till pul-
ver vilket ingifves den sjuke i t.ex. ärtsoppa så försvinner
sjukan inom 9 vickor..

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:73.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

(Tre dagar?)² Fredagar före nyets ingång uppsökes en ung ek med glatt bark vari utskäres ett 7 cm kvadrat stycke som skall fastsitta vid nedersta ändan. Innanför den löstagna barken borras med ett 1,5 cm centrumsborr ett 5 cm djupt hål i träet varefter alla träspånen noga tillvaratagas. Härefter fastbindes barken åter så att den ej torkar. Borrspånarne ombindes den sjukes hals i ett huvudkläde i vilka spånar han svettas några dagar. Samma timme som nyet ingår tagas spånare och läggas åter i borrhålet och tillslutes med en plugg gjord av en ekgren tagen i eken östra sida härefter till till tryckes barken och fästas noga med trävax eller koträck. Skulle ej alla spånen gå i hålet så nergräves de i linne som de legat i under trädets rot. Denna kur utföres helst före midsommar medan saven stiger i trädet.

I en s.k. "vanpil" vid flytande vatten skäres först ett lodrätt och så två vågrätta ut här ifrån dess nedra ända så att det får form av ett bakvänt I. Sedan skäres en trädspån enne under den utvikte barken i själva vinkeln varmed kortel svulsten gnidas tills spånen blir varm. Sen inpassas den åter

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:74.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

der den tagets barken påläggas och översmetas med ympvax.

Att fort läka sår utan smärta och varbildning.

Tag vapnet med vilket du blivit sårad och stick det i ett fläskstycke och låt det kvarsitta der tills såret läkts vilker då går fort.

Man tager svinfitt - hälst av vildsvin - och björnister av en hane en halv mark av vardera samt trenne halva äggskal fyllda utav renade och pulviserade rengmaskar; samt mossa som vuxet på en förbrytares döds-kalle - 4 lod blodsten, 6 lod röd sandel både finrifna och 6 lod lung ört (Pulmonaria officinalis.

Utav allt detta beredes i litet vin en salva vars läkande kraft är stor.

Om någon är sårad, så skaffar man sig vapnet varmed en sårats. Vet man hur långt instrumentet gått in i såret så smörjar man vapnet blott på detta stycke, men är det ej känt så måste man smörja vapnet helt och hållet.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:75.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vid sår som skitt genom hugg smörjar man från ryggen nedåt eggen till men vid sticksår börjar man upptill och närmar sig så till spitsen, varigenom läkningen blir fullkomlig; då deremot, om smörjningen begynnes vid äggen eller spitsen såret blott läkes upptill. Den sårede behöver blott hålla såret väl rent och vid rengöring och tvättning skall man alltid börja upptill och gå nedåt. I såret lägges rena och fuktiga linne-lappar doppade i vatten eller egen urin.

Under sådant iaktagande läkes den sårade om vapnet så vore 50 mil från honom. Obs. Vapnet måste dagligen smörjas och den som ombesörjar detta skall under hela tiden afhålla sig från allt könsumgänge. Vapnet skall under tiden förvaras så att varken sol eller måne må skina på det samma och platsen får ej vara sig vara för kall eller varm även dam och luftdrag undvikasty man måste iaktaga samma försiktighet med vapnet som om det vore den sårade själf, ty i vidrikt fall erfar den sårade plågar i såret. Om den sjuka försummar den vanliga sår dieten blir det genast röda fläckar å vapnet vilket dermed gifver sig tillkänna. Kann

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:76.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.....

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

man erhålla sårvapnet tagar man en ren trästicka och petar dermed i såret så den blir blodig varefter den behaldlas såsom om vapnet då dess djup ingående går kändte. Gåsfett eller vanligt svinfett kan även i brist på omnämde salva användes dock ej med samma kraftiga värkan.

Man tagar linolja och gåsfett och blandar i människoblod till en salva och smörjar dermed sårvapnet såsom ovan omlats. Den sjuka måste hela tiden varje morgon tvätta såret med sin egen urin och noga akta det för luftdrag ty luft, ljus isynnerhet månljus högst farligt för sår. Vid nymåne (tillväxande) försämras vanligen såren emedan köttet har mera benägenhet att förrutna i månljus än solljus.

Den s.k. savbarken av ask vilken är bekant för nusårlekan- de egenskap att sammandraga och leka. Uppsök därför före sol- uppgången på Johannis Döparens dag en ask och avhugg med en yxa i tag en mot öster vänd gren; avtag dess bark på mitten och drag sårverktyget alla dager mellan barken och trädgrenens ved så läker såret sig hastigt och utan att varken blöda eller varas;

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:77

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

är såret ej stort behöver vapnet blott dragas en gång mellan barken. Försik-^(ord)~~(ord)~~ måste liksom ovan vidtagas med såret och den som hämtar trädgrenen och utför svartkonster måste ej under tiden hava med kvinnor att göra.

Man uppsöker i skogen en ask och avhugger å dess östra sida i ett hugg snedt nerifrån och uppåt en gren och ~~bestryker~~ ~~bestryker~~ sår och sårvapen dermed. Kvister gömmas sedan väl på ett mörkt och kallt ställe. Detta skall företagas om våren eller försommaren under nymåne före soluppgången. Blödningen upphör då genast och såret lekas fort och väl, men såret måste hållas rent med vatten samt betäckt med ren linneklut.

Att bortaga krutstänk ur sår.

Vilket gnidas med osaltat fläsk då det tagar alla svarta krutkol med sig.

~~Skred~~^{skrof} i huvudet botas med.

Tag tvänne källgrodor och stek i en väl tillsluten kopparpanna över träeld, pulveriseras och strö pulvret på den sjukes hufvud vilket först bör vara väl insmord med hälst gåsefett

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:78.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.....

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ibrist härav svinfett och deröver bindes en fettblåsa och den sjuka blir duktig på ett dyng.

Mot liggsår.

Erhålles bot bara man dagligentaga rinnande åvatten i en tennskål före solens uppgång och sätter den under den sjukas säng.

Ridsår läkes.

Om de före solens uppgång bestrykes med hästens saliv.

Brännskador botas.

Om den brände lemman genast stickas i kallt vatten och övergnidas en stund med handen.

Mot kräftknölar.

Tag roten av " knöliga flenörten (Serophalaria nodosa) thorsnälla som har fyrkantig stjerk, vidrig och illa luktande blad lik nässlornas samt rötterna försedda med små knölar. Rötterna som är nyttiga mot kräftsjukan upptagar i nedandet och av knölarne upphängas ett - udde antal - på en tråd som

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:79.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.....

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

bäras som halsband om halsen och utav roten bereds genom torkning ett pulver varav ett qvintin intagas i vatten varje afton.

Mot ledsvamp.

Om du kan finna en gammal trasa som blåst sig fast i en hagtornsbuske så tag och gnid det sjuka stället dermed varefter den bort kastas över huvudet utan att du ser dig tillbaka. Även kan häremot begagnas en så tagen askvist som omnämnes vid sårläkning.

Mot ringormar. (revormar)

Först skall man söderrifva revormen och sedan insmörja den före soluppgången om morgonen med den nytraspotten (tigan- des) av den sjuka och på avtonen med hans öronvax. Samma medel begagnas mot spikbölder, finnar ögonvaglar skäggsvamp så försvinna de snart.

Medel mot varie rötsår.

Varet gidas av såret med en ljusveke som sedan läggas

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977: 80.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

i en tranlampa och begagnas till sitt ändamål som ljusveka och oppbrännas på tranlampa näbbet så är såret frist när den förbränt.

Medel mot skabb.

Den smittade skall under tre dyng begagna ett lintyg som ett fruntimmer nyttjat under sin menstruation.

Medel mot fulslag.

En levande rengmask bindas som ring om den värkande fingern der den får orubbad ligga på tills den dör så försvinner värken.

Eller och sticker man den sjuka i örat på en " trelidded " (rödsvartvit) katt och kvarhåller en stund så vinns samma ändamål.

Medel mot bi, geting och bälgetingstyng.

Gaden utdragas och det stickande beet sönderkrossas mot såret. Kan man ej få fatt i biet tvätter man såret med egen eller mö urin eller om man är fastande med nytttert spott (sa-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:81.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-liv).

Getingen söderkrossas eller och låter man sin urin på marken och röver en gröt derav i mullen som pålägges.

Kan man ej få fatt i bälgetingen så fångar man flugor hälst gröna som sess på ligustrum och sönderkrossardem mot såret eller och urin som ovan nämts.

Medel mot huggormsbett.

Man lägger på såret ormfett eller ett torkatt ormhuvud eller en hopkrumpen groda så hjälper det.

Medel mot galna hunders bett.

Såret tvättas strax med egen urin och så lägger man hår av hunden som bitet på såret och efteråt daglig tvättning med rinnande vatten. Eller och sedan såret tvättas med egen urin strös på hundhåren pulver berett utav en galen hunds lever, hjerta och hjerna tre eller fira dosis under några timmar. Eller och lägger man på hundhåren askbark som tagets på samma vis som vid sår. Ovannämde pulver intagas då i stället.

Skriv endast på denna sida! -

ACC. N:R M. 8977:82.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Olof Christoffersson.
Härad: Slylts Adress: _____
Socken: Fra Alstad m. fl. Berättat av: _____
Uppteckningsår: anter. 1942-43 Född år 1869 i Fra Alstad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Medel mot mjölkbrandbölder hos menniskor.

Det pålægges ofta ombytt omslag av färsk koträck upprörd i god mjölk så läkes det fort annars blir det dödligt.

Medel mot pest.

Så snart man utaget det grova brödet ur ungnen göres det ett treskillig stort hål i nedan skorpan och slår kamfert sprit deri. Sedan lägger man en skjorta - eller hårkajer (motsatt kön) över nafveln och sen brödet med hålet deröver. Här efter nerbäddes den sjuke väl så att han kommer i stark svettning varvid brödet dragar ur till sig pästgiftet.

Är det pestbölder påläggas levande grodor (kärrfrö) den ena efter den andras död. Härtill kan även dufonger begagnas men det skall vara plockade utom stjärpenne som skall vara kvar.

Skyddad mot sjukdoms smitta,

Är man om man på bröstet bär ett grävsvinsskin med håren inåt.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:83.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skydd mot förgiftning.

Erhålles om man på bara halsen bär roten utav en kard-
tistel (Dipsacus fullnonum) men den skall vara upptagen ur
jorden mellan både fruedagarne.

Medel mot magsvulst.

En gammal sulare ("sudarre") pålägges å den sjukens navel
vänd med hufvudet uppåt och med vänstra sidan inåt. Han fast-
bindes med ett mö huvudkläde och får kvarligga i 24 timmar
var efter den begravnes i hästgödselstaden.

Medel mot svulnader.

Gå stilla tigande mariebebådelsedag före solens uppgång
till skogen och avhugg med en yxa i ett hugg nerifrån och up-
på en liten björk; Bered av den sågspån och blanda dem i bo-
kablod och ättika som gives den sjuke inn.

Man kan även pålägga svarta skogsniglar eller det tjocka
av nattståen mjölk men då skall ma dricka det tunna.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:84.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Att hastigt stilla näs- och andra blödningar.

Har blödningen sin orsak av för starka regler så tager flickan i ett halsband och bär på bröstet i hjertgropen en nypa åkerblomma (Thalspi Bruse pastore) s.k. " nåladynor " eller "flickgres" eller och rödarfven (Anagallis arvensis) tills de bli uppvärmda så upphör blödningen.

Blåklints (centaure cyanus) roten kan en hålla i handen tills den blir varm så stannar blödningen strax men om det skall hjälpa måste roten vara upptagen ur jorden om middagen på katolikernas högtidsdag " Christi lekamensfest ."

Om tagar i den handen som motsvarar den blödande näsborren i kors en Jaspis-sten som är röd eller grön och infattad i silver och kramar den fast i handen med tummen så har den stor kraft att stilla blod.

En rot utav den i år vildvaxande svärdeliljan (Iris Pseudo Acorus) har samma kraft. Ett stycke bernilin i handen gör samma verkan. Tag en stilpingekil (kil till ett stegetrin)

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977:85.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

eller " källekil " samt bloda densamma och insätt den sedan i motsatt (vänd höger till vänster) rikning så stannar blödnngen genast.

Genom att i en linnelapp sönderkrossa en spindel och derpå lukta eller låta blodet droppa på en levande spindel stannar blodet strax.

Medel mot hicka.

När du hickar skall du taga gaffeln som du ätit med och lägga på bordet med hornen mot dig så blir hickan rädd och upphör stax.

Mot ögon-vagel.

Den bestrykes trenne gånger tre morgnar i rad med nyktert spott så försvinna de snart.

Mot svaga ögon.

Tag öronvax av motsatt kön och stryk på ögonkärnen (i vrån vid näsan) eller korned, så hjälper det.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:86.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.....

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Blod strimmar i ögonen fördrivas om man på kvällen binder ett rått kalvköttstycke på ögat och tigande nergrävar det samma på en ål å morgonen. Äro ögonen heta är det ett gott botmedel att fukta dem med dagg som drupet av kardtistelns (*Dipsacus Fallonum*) växtblad.

Dunkla fläckar bortstrykes med harfett och vita med honung som förtunnats med urin.

Eller också binder man vid aftagande måne ett stycke rot af Lejontanden = Svinnemilan (*Leontodon Taraxecum*) = Munkehufvud; Smörblomster; äggblomster eller pisenlet i en bindet om halsen.

Påstrykning av nyktert saliv å fastande mage hjälper också.

Sura ögon botas genom att smörja fågelgalla på en linne-lapp som pålagga varefter de upphöra att varas.

Rinnande ögon botas genom att fukta ögonen med törnrosdagg.

Genom att torka ögonen med de tre förste törnrosdagsdroppar man ser på året hållas de friska hela det året.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977:87.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

genom att bstryka ögonlocken med flädermusblod vinnar man den förmågan att kunna se i mörker.

Att öka hårväxten.

vinnas genom att tvätta det med hundmjölk varefter håret blir både fagert och långt.

Fräknar.

borttagas lätt genom att smörja dem med grodrom som åter kastas der den tagets och ber den taga " plederna " med sig. Det göres en torsdagskväll.

Mod hudsvett.

Händerna gnidas mott dörrposterna en torsdagskväll, till till ett nybyggd hus i vilket du aldrig varit förut.

Ledvrickning

botas lätt genom att binda det färska skinnet av en levande flådel åt kring leden.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:88.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.....

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En domnad led återfår sin kännsel genom att stryka den med en kyrkonyckel, en pivenyckel. Äfven kramp fördrivas härmed.

Om en lem aftynar.

På första eller tredje dagen af nymåne gör man ett litet sår på den aftynade lemmen så att några droppar blod uttrinnar vilka uppfångas på en oblekt linnelapp som tillsammaläggas sedan man derå i en vaxbit inknådat af händer och fötter avskurna naglar samt hår från alla kroppens delar. Gör sedan en tapp af det hela och inpeta det i ett borrhål i ett växande träd (ek eller stampil) och täta hålet med en träplugg som utskru- rits av samma träd.

Skydd mot förfrysning (frost).

Tvätta de därför utsatta lemmanne med din egen urin varje morgon och låt den påtorka.

Magnisk kraft.

Erhålles om man med handen ihjälkrammar en mullvad.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:89

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Att göra sig magnetisk
kan man genom att en klar afton ställa sig med utsträckta händer
mot nordväst som fortsättes en stund.

Förekomma farliga följder af ett slag
förekommas genom att spotta (samt säga spy) i den hand med
utdelat slaget med.

Att ej taga skada utav stöter, slag eller fall
vinnas genom att ständigt bära på sig en turkossten infattad
i en guldring.

På gamla gård i Billinge var det på bjälkhuvudena utan
om väggen under takskagget fem små urholkningar som ingen der
viste vad de betydde. En gammal person omtalar att han hört
enligt gammal sägen att det förr i tiden brukades göra dylika
små hål såsom skyddsmedel mot onda väsen. Hålen skulle nämligen
föreställa Jesu fem sår och anbrakta i följande form : • • • så-
ledes liksom krutet skulle laggas på sax (en hemma smid)-

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977:90.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.....

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- käfterna se anteck. om rökelse.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:91.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Till

Folkminnesarkivet

Lund.

Pristävling 20 nov. 1932.

Tack för brevet med påminnelsen jag hade rent av glömt bort detsamma och nu när jag blev påmint hade jag knappats tid. I all hast skall jag dock meddela något av mina minnen.

Till första frågan får jag meddela att att man skulle ej vara sig orena med att kasta urin eller aföring vid några växter ju ej ens vid vanliga nätter ty det troddes att varje växt såsom Hyll, ask, stickebärsbuskar, hassel, brännellor m.fl. hade var sin skyddsande eller kvinliga värn som efter såg och skyddade var sin växt. Hasseln hade sin " haslemora", Hyllen sin " hyllefroa ", Stickebärsbusken sin " stickebärsgräbbe " ocksåvida.

Alla dessa mystiska väsen eller vad man skall kalla dem,

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:92.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kunde man få se julaftonen der de då sutto i var sina största växtbestånd och väntade på sina offer av julhögtiden bestående utav mjölk och gröt. Fruktträden hade också sina vilken var gudinnan " Fröjas "tärnor" till dem skulle man offra av svin-slagten " tarmvändningsavfallet så kunde man vara säker på god fruktskörd. Dessutom skulle man ju, sade de gamla, ombinda träden med julehalmen. Ofvannände offring till frukträden skulle ju ske vid förberedelsen till julhögtiden och var de då så att Freya (Fröja) var belåten skakade hon träden julaftonen, gjorde hon detta kunde man vara säker på att man till Hösten också fingo anledning att skaka träderna för frukt skull.

Jag har ju omtalat att då dessa växtbeskyddare voro vid gott lynne och voro således belåtna kunde man också få se den julafton om man voro ett söndags eller lördagsbarn (född nämle dagar) annars kunde man ej se dem.

När " hyllefroan " eller " hyllemoran " var riktigt förnöjd och belåten visade hon sig, (sade de gamla, i min ungdom) sittande i den älsta och största hyllebusken, klädd i en

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:93.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

grön kjol och röd tröja snörad med " sullkjedja " i "sullmaljen och med svartrandigt förkläde. Huvude var bart för att hon skulle kunna visa sitt vackra ljusgulröda lockiga utslagna hår. Man brukade då, sade de gamla offra litet julgröt åt henne för att få god gröda. Det troddes att hyllemoran hade makt att skydda jorden/ fruktar. Ursprungligen har det nog varet hon som varet " Freya " och senare blivet överflyttad till frukträden då de började att odlas. -

Denna huru goda och vänliga hyllemora eller hyllefroan kunde i likhet med sina kusiner "Hasslegumman" och " stickelbärsgräbban " eller i likhet med alla växtbeskyddare blifva rasande arg ifall man gick bort och utan vidare förorenade dem med det ena eller andra. (ej för vanlig gödsling ty det tyckte de om utan det var bara ovan omtalade)

Bland straffen som så påsänks en var s.k. "hylleskål" af Hyllemoran, " Hasselklåda " av " Hassegumman " Pissepleder av stickelbärsgräbban o.s.v.

Man skulle också få detta om man skälle dem för konna eller kärring. Vad nu hylleskål beträffar blev man rodflammig

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:94

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Och utslagen vilket kliade väldigt men var ej vare sig reform eller exem. Häremot fanns ej annat medel än att tre torsdagskvällar ner solen gått i (uttalet mins jag ej nu i hast) (gått ner tvätta sig i asigder (oslitad) komjolk. (Å originalet står här med blyerts : uttalet mins jag ej nu i hast.)

Sen man tvättad sig skulle man gå till till hyllebusken och slå mjölken på dess rot under det man läste följande avbön:

" De ger ja dig o de dina,

om du vill la ble mej o de mina;

o forlåt mej forr de ad ja varred dej forr när "

Efter åt skulle man gå till sängs allt tigandes och ej säga något förr än solen var uppstånden.

Omstående har jag själv varet ute för och enligt order av mor gjort det precis som jag har skildrat detsamma. Och sanningen att säga hjalp det också så att jag viste ej ordet av förr än jag var fri för klådan.

På 1890 talet tjente här en flicka som pågane kallade " princessan rosenröd ". Syster kallade pågane för " princessan snövit " varför kan jag ej säga och det hör ju ej till

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:95.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffer-
sson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

saken. En vacker junidag kom flickebarnet hem om middagen och var alldeles utslagen med " Stickelbärspleder " på armar och lår och det var med knapp möda hon kunde åter gå ut och galra betor. Utkommen i betstycket på eftermiddagen träffade hon en gammal kvinna i som också var i betstycket. Ja hon var ju ej precis så gammal då som i dag och lefvar hon till slutet av nästa April månad fyllar hon 94 år. Hon är nu på Svedala ålderdomshem. Kvinnan gjorde några " hockpocks " med flickebarnet och då det blev kväll var varende stickelbärspleda borta. Jag utfrågade henna vad hon gjorde men det var " lång till linet " att få något av henne ty då miste de sin makt som de skulle hava lärt innan de blevo komfirmerade, om de omtalade fingo också de botade sjukan åter.

Flera sådanne exp. skulle man ju kunna omtala, men som alla äro ens och det tar för mycket i anspråk anför jag ej flera än dessa två fullt sannig enliga.

Hyllen betraktades med en viss vördnad i synnerhet en själfsådd hyll i en gammal stampil eller mellan uthuslängans grundstenar ansågs som särdeles heliga och farliga att skada

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977: 96.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

med att nerskära dem eller förorena vid dem.

När jag på 1880 talet som ganska ung började intresera mig för växter, stod en gammal hyll i den gamla västra längans grund bland stena. Det var för övrigt samma hyll som jag ofrat till på ovan skildrade vis. Busken var stor och stod mig i vägen för köksväxt odlingen varför jag ville hava den bort.

En tjänstedräng eller gosse som var ett par år äldre ville jag hava till hjälp för att gräfva upp hyllebusken och hugga den från grunden för att plantera på annat ställe, men nej Anton vågade ej taga ringaste befattning med densamma utan jag gjorde det själf kanske litet rädd också men jag resonerade som så jag skall bara flytta dig ut på " fehavegård " der är bättre plats för dig. Busken flyttade jag, ej busken blott rotkorgen ty den var annars mycket för stor och en häst gamla " Munter " hjalp mig med arbetet (hästen var född i samma månad som jag eller i Sept 1869. Detta hör ju ej till saken omnamnar det blott av den orsak att efterhöste fyll som Munter var skulle ej läggas till ty de blev ej till någon ting annat

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977: 97

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

än att levande begravas i stallarne för att få god djurlycka.
Sådanna efterhöste föl kallades " Sillefönje ". Munter blev
deremot en stor och stark (på sin tid) och 25 år gammal häst
och fick hafva den äran att som föl gå in i " daglig-stuan "
som nu är bästrum och just der jag nu sitter 63 år efteråt och
upptecknar det samma. Jag tog Munter och lade en s.k. stuffe-
länk om hyllerothkorgen så drog Munter den loss och ner till
dess nye plats der den växte i många år. Den är ytterligare
flyttad och vid lif i dag, vare sig jag eller Munter blevo sju-
ka efter det samma. Men då han blef sjuk strök han åt för sin
första sjukdom jag vet. åt af bordslådan, *möjligen* att detta
skulle hafva varit något att *hentyga* på hans framtida friskhet
och styrka.

Ja t.o.m. de storbladiga nällar uticea ? (Brän-
nällor hade sin beskyddare mot mot ovannämnde föroreningar
och påbördade deras antagonist s.k. nellaskål.

Ett gammal ordstäv lyder:

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:98.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

" Ja känner kruted
sa fan do han sked i nällorna " .

För att nu bli av med alla dessa många olika sår och skål eller
pleder gälde det att kunna vara kännare så man offrade till
den rätta växten ty annars halp det ju ej. Derför beskådades
utslätten noga av de gamla förståndega kvinnorna. Hyllebären
skulle ej begagnas utan de skulle vara ett offer ti herrans
festa. *fula*

Angående fästade av sjukdomar vid träd el. d.
Häftigt tandvärk var en på häxar och det skulle man med häxari
göra sig kvitt av. Bland annat skulle man peta tanden med en
" pileply " och sedan borra ett hål med en skoplyasyl i en gam-
mal stampil och så slå in pileplyen som man petad tanden med
så den blivit blodig i hålet med en kakelongssten, av natur
rällstenar i garebacken vid sjön. På ett "jordgäre" mellan egen-
dommarne n 2 o 4 Lilla Alstad stod för en 20 - 30 år sedan en
mycket stor och gammal stampil som det sades att de brukade
inslå och fäste tandvärk i.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:99.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Man kunde också sätta blod av en petad värkande tand på en brödbit och lägga upp i kronan av en stampil och läsa följande fula rim:

Kom då en fågel och åt upp det blef man fri från tandvärken.

Hade man bölder skulle man wänta att röra vid bölden till den blef av en viss mogenhet då man skulle tigande kramma ut själfva " büllemoran " och sätta på en grof bröbit och ennespulver sätta upp i en stor stampilskrona och läsa följande fula rim:

Då nu en fågel ätit brödbiten kunde man vara säker att bli kvitt " böllorna " . Men hade man buret sig dumt åt och taget den å fel dag så " horede " böllorna me var andra o då ble der många fler ve siorna " .

Var man elach så kunde man taga " büllemoran " och lägga

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977: 100.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

den ut för folk också: Man lade då bölle Moran på en gammal
" tre stufver av kover " (de darre ny modia ärespängande dude inte
inte ti signerri sa de gamla.) og lade pängen ut på en sti
(stig), den som fann och tog upp pängen fick sjukan, men tänk-
te ? på och spottade tre gånger i Jesu namn, blev ej den sjuk
sju fri från bölderna, tandvärk eller annat de lagt utsatt.
Sanningenligt får jag tillstå att detta har jag tyvärr själf
gjort och vem som fick böllorne vet jag ej, men jag har aldrig
haft några sen detta är över 40 år sen så den som fick dom
är nog nu fri för dem åter.

Fäst spik dem vid (stenar har jag mig ej i minnet) nu kom-
mer jag ihåg men deremot insmorda eller ingned nässtukar vil-
ket gjordes med olika slag spik mod olika slags sjukdommar
och utlades för att finnas ut af andra, men detta blott efter
var det berättades mig jag har aldrig varet med derom. Man
skall då gnida rundt på det sjuka stället nio gånger, tre gånger
rätt, tre gånger aved, tre gånger rätt. var det sjuka varigt
blev ju plaget varigt, vilket man skulle akta sig att få på
figranne, en torr sjukdom t.ex vark varede ju ej. Sen skulle

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:101.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

plaget utlägas efter solnergång en torsdag ti opphittnig men spottad finner tre gånger i Jesu namn innan han vidrörde feck han ej sjukan.

" Sjäfvar " botades säkert genom att barnet drogs naket nio gånger genom sammanvuxet träd varigenom trädet bildat "stjuf-verytor " men här nera på Trelleborgsslätten var det ju svårt att finna sådanna träd ty det skulle vara själfväxta och ej konstgjorde "träytor " . De som skulle göra sådant signeri måste derfor vandra till syngerskov en torsdags natt.

Man fick ej lof att t.ex. vid klubbsågning till plank af slockar låta sågen sitta kvar i skuren medan man gick från sågningen ty då fick, ifall en " skavannesqvinga " gick der förbi, dess barn s.k. hara skår. Derfor skulle man noga över-skölja skåren med bark flisor eller och annat.

Angående utslående av varmt vatten.

Varmt vatten fick man aldrig lov att slå ut isynnerhet då det var skällhitt ty då kunde det hända att man kom till

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:102.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.....

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

att "skålla" "husvätterna" vilket var ett stort fel ty dem skulle man vare ty dem skulle man vara på god fot med annar försvann tomtebolyckan för en. Dessa väsen voro ju ens beskyddare och hjälpare om man gjorde dem godt fick man ju sjufallt (eller mer) åter. De s.k. silver sillernerna eller silfverver djuren i gamla hus torde man ej håller skada ty de voro säkerligen de s.k. husvättarna troddes det utav de gamla.

För tandvärk offrade man också nio stufvor. Gamla Anders Skomakare död för 25-30 år sedan visade mig på 1890 talet tre stycken trestuver af koppar vilka han funnet vid gräfning af en likgrav å Fru Alstads kyrkogård söder om kyrkan således på gamla kyrkogården. Alla tre koverpångarne voro erjade fast i var andra på så vis att de gingo något ut över varandra åt enna hållet. Jag ville köpa dem av honom men det lät sig ej göra och nu har jag ingen aning om var de finnas. Anders Larsson sade att de voro ett tandvärksoffer ty det brukades i hans ungdom offras nio stufvor på kyrkogården till en död för att han skulle befria dem från tandvärken.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977:103.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Om Askträden tagas här det maskinskrifvna
(Obs. Det finnes ingenting maskinskrivet i manuskriptet!)

Angående askträds offeringen skriver jag upp något som
nog kan hava intresse ur folkminnesforskning ehuru det är nä-
ra nog obildat att uppteckna en sådan händelse och därför vill
jag knappast göra, om någon flicka skulle komma att få tag i
denna min anteckning vill jag härmed säga ifrån att ej läsa
detta åtminstone få de ej tro att jag är så ovittig som det
höns här. Jag gör blott notisningen ur vetenskaplig synpunkt.

Obs. Dessutom förbjuder jag all publicering av nedan för upp-
tecknade Askträds offer.

Tydiligen en hednisk gvarleva.

Jag hoppas att det respekteras.

På 1890 talet var här i Fru Ahlsted en 16-17 års flicka.
Hon levar förresten i nu och är nu gift för flera år sedan.
Hon hade en besvärlig sjukdom och modern sade mer än en gång

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:104

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

till mig att hon blev den kvitt så snart hon blev gift ty det hade Dr i Anderslöf också sagt. Äfven gamla kloka käringar sade det om sådana flickor och gossar som fingo sådan sjuka. Ju "poganna" är ej heller fri från sjukdommen ehuru det då är mot naturen. Nu förstår Ni väl vad sjukkan bestod i. Det flickorna nu förtiden redan vid 11 års ålder bruka få hade den då omtalade flickan först vid 16 års ålder men hon fick det så våldsamt att det rann både genom öron och näsa och hon var utan upphåll.

Något liknande har det berättats för mig om en 18 års dräng i Fjerdingslöf av en gammal kvinna i början av 1890. Detta var dock före min födelse. Denna sistnämde kvinnan som var död innan ovan nämde flicka fick sjukdommen påstod det vara ett lyde. Jag var ju ej så gammal då så jag vidare intreserade mig för folkminne. Så mycket kommer jag likväl i håg att kvinna sade att om någon ren flicka ville offra sin "hyn" (möd.) så skulle hon bli fri men var det deremot en flicka som offrat den förut så blev hon alldrig sen fri om hon än fick sen en ren.

Liknande skulle en ren man kunna göra ofvannämde flicka

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:105

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sjuka fri för sjukan.

Som en bättre bondflicka ej ville offra sig på ett sådant vis för en sjukdom ty hon är ju rädd för följderna måste ju kloka tillfrågas.

Nu kommer det aldrig intressantaste:

(Elvan) Den kloke käringe påstod att det oskyldige flickebarnet horat med Ellen (se också men Skytts Härad om Maglarp der det omtalas en flicka som horade med Ellen och blev befruktad så att hon likt bidrottningen stod sig med en gång och födde oupphörligt barn var månadsdag) i köket der Ellen Eller bäckemannen kommet in genom den dervarande vattenpumpen.

Enda botemedlet häremot var då hon ej vågade eller ville tillgripa ovannämde var att offra Till Asken (= Yggdrasil). Här må man väl spåra en hednisk kvarleva i sjukdoms offrande.

Hur denna offringen tillgick vet man ju ej men det slår ej fel annat än den skulle förrättas en torsdagskväll efter solnergången. Vid offringen begagnades tre persedlar nemligen ett linnelakan en s.k. särk och dessutom en s.k. vet ej vad de heter som flickor bär då det behöfs sydd av hemväft linne. Allt

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:106.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skulle ju offras till en Ask.

Det växte därför här i Fru Ahlsted ett väldigt uppseende när Per Magnusson å n å b (?) Fru Ahlsted en morgon då han gick och skulle slå sten fann utmed stora landsvägen mellan Malmö och Ystad vid vägen norra sida strax öster om den s.k. Stengården icke långt från Domme bys gräns på stubben av en för några år sedan afsågad 1/2 m tjock ask från vilkens rot det uppvuxit en krans utav 2 m höga askskott. Här inne i denna askkrans fann Per Magnusson tre nerblodade persedlar av linne (ej bomullsväfnad) inuti ett lakan, en kvino särk och en hemlighetsbinded.

Detta är ju både intresant och löjligt men fullkomligt sanningsenligt.

Hopas nu att min förbudning att publicera detta respekteras ty annar blir jag ju osams med dem som gjorde ask offer. Jag omgås nemligen i släkten.

Flickan blev emellertid kry och gifte sig och har nu en flicka på 18 v. år den äldsta är död.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:107.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Angående offarkällor har jag ju så utömligt beskrif dem i Skytts Härad i synnerhet Fru Ahlstads och Aggarps att jag ej här har något att tillägga mer än att det söktes bot vid Aggarps offarkälla (som hade sina tre guld fiskar med katt-hufvuden) för dåliga och röda ögon, månne det derfor skulle vare de tre märklige Guldfiskarne med Katthufvuden.

Utom för röda ögon söktes det bot för illaluktande väder och drack man midsommarafton av vattnet skulle man ett år der efter " fisa sött " sa de gamla detta har jag ej i min Skytts härad bok.

Tårstenar.

Vi hava ju i arkeologiska samlingar s.k. knackstenar vilka äro mer och mindra runda och försedda med en tre stycken runda fördjupningar enligt arkeologernas egendomliga åsikt till fingrarna vid slagning af stenvärktyg. Detta är en lika "språngande" och "spritgalen" åsigt som att bönnerna skulle hafva slipat sina " väddestena " på Vikens ry i dervarande

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:108

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
• Uppteckningsår: Född år i

slipskårar. (flintsågarne .. - båda äro för religiösa ändamål).

Nej stenålderns folk voro ej så dumma att de urholkade fördjupningar i sina s.k. knackste , vilka med det samma skulle blivut utnötte.

De gamla här på orten sade deremot att de begagnats till offerstenar vari offerades fett och smör till djurens guddinna eller hur man skall uttrycka sig nog av de sade att man offerade deri fett smör och blod och satte dem ut vid högar och stora stenar för att de skulle få god " fänadslycka " eller det samma som god lycka med djur aveln.

Dessutom omtalades att man brukade uppsamla tårar i dem och sedan smörja eller tvätta derav på sjuka ställen ty det halp för alla slags sjukdommar. Men skulle der bli något av så måste dem väl vare rediga att fälla tårar.

Det måste väl då vara i fruntimmersvickan vid råghösten då:

" Sara den rara
kunde fälla tårar so klara "


Lyde.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8977:109.


Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Blösse ^{med?} mie krut. Saxspitsarne mot sig  se frå
vilket håll lägga sig på ryggen i sängen / eld från det håll
sjukan fått / krutet läggas i sådan stälning på ullsaxkäftarne
som teckningen visar.

Rökning läggas på över hjässan runt tre g rätt och aved.
Rökelsen läggas på lertallriken med torfglöden i då den hållas
över hjässan. Då det börjar röka föras den rätt om varje krops-
del till fötter så aved om se vidare härom i Skytts Härad I uppl.

Kärlek äpple en annan dräng taga näsduk klippa av alla
hörnan och bränna gifva flickor ony på revalen.

Taga fem bostrå i kors i sängen  läggas samma-
ledes på en lertalrik med torf glöden på och röka den dåliga
tanden.

Sådan hus Elna Ola Kals som föste in oss.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:110.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Scrophularia nodosa.

roten upptagas i nedan och hängas i udda antal, friska rotknölar på en tråd omkring halsen, men av själva roten beredes ett pulver, varav ett tagas varje morgon och afton.

Häremo har roten av den knöliga fettörten (thorsnäsle) visat sig nyttig. Växten har fyrkantig stjelk, bladen liknande neslans blad, vidrig lukt, roten är hvit och försedd med många små knölar.

Medel mot liktornar.

Uppsök ur gödselstallet ett med knä försedd halmstrå och gnid dermed liktornen, kasta sedan strået der det blivet taget så försvinna liktornen helt och hållet.

Om sympati och antipati träd emellan. Winstocken trivas synnerligen väl i närvaron af Kårsbärsträd och alm. Kastanjen bär dubbelt mera frukt, då han står nära myllbärsträdet och så tvärtom.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977 : III.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Skåne Adress: Rångäskastad
Socken: Skåne Berättat av: Skåne
Uppteckningsår: år 1912/13 Född år 1869 i Skåne

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hafsrå.

För många år sedan kom det en s.k. hafsman eller näckeman med böljorna i land vid Gislöf strandmark strax öster om Gislöfs fiskeläge. Näckemannen var vit framtill men fjellig å baksidan, liknade havsfisket. Han hade huvud och armar som en vanlig människa samt ljusgult vackert hår. Nederom midjan var han som en fisk med fenor, fjell och sjärt. När han gick på land slingrade han sig fram som en snok. En bondson och en tjänstedräng var nera vid sjön för att hemta var sitt sandlass till golfsandning. Hafsman begärde då av bondsonen om han ville skjutsa han ut över närmste sandreflen. När det var utfall körde nemligen bönderna förra tiden själva ut till sandreflen efter sand. Bondsonen ville ej ty han blev rädd. Sedan begärde han skjuts av drängen vilken gjorde som hafsman önskade. När de kommo ut på sandreflen och det på andra sidan var djupt vatten tackade hafs mannen drängen och sade att allt skulle gå lyckeligt för honom så att han skulle komma att äga gården.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:112.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bondsonen skulle deremot bli utfattig. Detta har också slaget inn. Sedan dök hafsman i djupet så att att vattnet stod i himmelsk sky efter honom.

Hafsrå.

Några år efter att hafsmannen visat sig i Gislöf blev en natt jag tror det var den 13 - 14 nov. 1872, (säger min berättare,) blev sjön rent galen och mitt om natten for den upp i husen så att när vi vaknade gick vattnett till bröstlistorna i rummen och många trodde att världen skulle förgås.

Det blev ett springande mot land det värste man kunde med kvinnor, barn och husgerådsaker. Ja t.o.m. såg jag en komma knixande med ett helt slaktad och uppskuret svin på nacken. Vi trodde strax att det återigen var hafsmannen som så ville förgöra oss och kvinnorna läste bönor och bar till deras Gud om han ville rädde dem för slaktarn.

Många sågo då vackra hafsnympor danssa i bland de vredgade böljorna. Nymforna höllo varandra dels i händerna dels

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:113.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.....

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

var för sig uppförande sina dansar. De voro mycket vackra och ståtliga unga damar med långt vackert ljusgult och utslaget hår. Men deras nedra del voro fjelliga som en torsk och hade fiske skjert med vilken de slogo som en glad hoppande fisk blan böljorna.

Denna naturhändelse hade ju vidt gående ekonomiska följder över hela sydskaånes Danmark och Tysklands kuster. Men vad värre var den hade också ordsak till att några blevo så förskräkta för hafsrån och sjönymforna som de sågo dansa på de fragdjande böljorna att de för livet miste en del av sitt förstånd.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:114.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

De gamlas räknesätt.

Bland de gamlas räknesätt fanns det även ett att uträkna en annans ålder i förtäckta räknetal, då man ej vågade att direkt fråga efter åldern. Var den tillfrågade villig att gifva sin ålder tillkänna försöktes räknesättet genast liksom om den tillfrågade ej begrep det sammas innebörd. Voro den tillfrågade deremot ej villig svarades att jag kan ej räkna vad Ni frågar om.

Detta räknesättet, som mycket begagnades av de gamla på landet, kan uträknas på olika sätt. Här är ett av de intressantaste som säkert gifver rätt svar både om ålder och födelse dato vilket lyder:

En riddare gjorde en adlig dam sin kur, men vågade ej fråga efter hennes ålder, vilken han tyckte se ut att vara rätt så hög. En dag då de voro rätt så jemytliga mot var andra föreslog han henne att göra en uträkning för honom så skulle han utan att se siffrorna kunna afgöra, när det blev färdigt räknat, om hon räknat talet rätt, vilket hon med nöje gick in på. Han sade då att hon skulle multiplicera sin födelse månads nr

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8977:115.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.
 Härad: Adress:
 Socken: Berättat av:
 Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

tal med \int (t.ex. Januari no 1, Febr. no 2 o.s.v.) \int 2 lägga till
 fem, ytterligare multiplicera med 50, till produkten lägga sin
 ålder. Summan derav ökas ut till höger med födelsedaton i tvåsiff-
 ret tal t.ex. den 1 skrivvas med 01, den 6 med 06, den 11 med
 11 o.s.v. + Från denna summa skulle hon från draga 36,511. Res-
 ten ökas med 11,400 summan härav ytterligare ökas med 111. Av
 slutsumman skulle hon nu från höger avdela två siffror vilka
 understrykas med ett strick. Ytterligare skulle hon avdela två
 siffror samt de till vänster derom stående skulle hon flytta
 bort under stricket på de först avdelade och så var talet färdigt
 vilket hon uppsade sålunda $33 \frac{29}{9}$. Han svarade och sade
 " ack Fröken blir ju i åra med vår Herre Jesu den 29 Septem-
 ber." Hon hade räknat $9 \times 2 + 5 \times 50 + 33$ öka med 29 till
 höger - $36,511 + 11400 + 111 = 93328$ afdelas $\frac{93328}{9} = 33 \frac{28}{9}$.

Obs. Själva uträkningen se bilagan.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR **M. 8977**: 116.

Landskap: Upptecknat av: Olof Christoffersson.....

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

+ Bilaga.

9	x
2	
<hr/>	
18	+
5	
<hr/>	
23	x
50	
<hr/>	
1150	+
33	
<hr/>	
118329	-
36511	
<hr/>	
81818	
11400	+
<hr/>	
93218	
111	
<hr/>	
Ø3329	
9	

Skriv endast på denna sida!